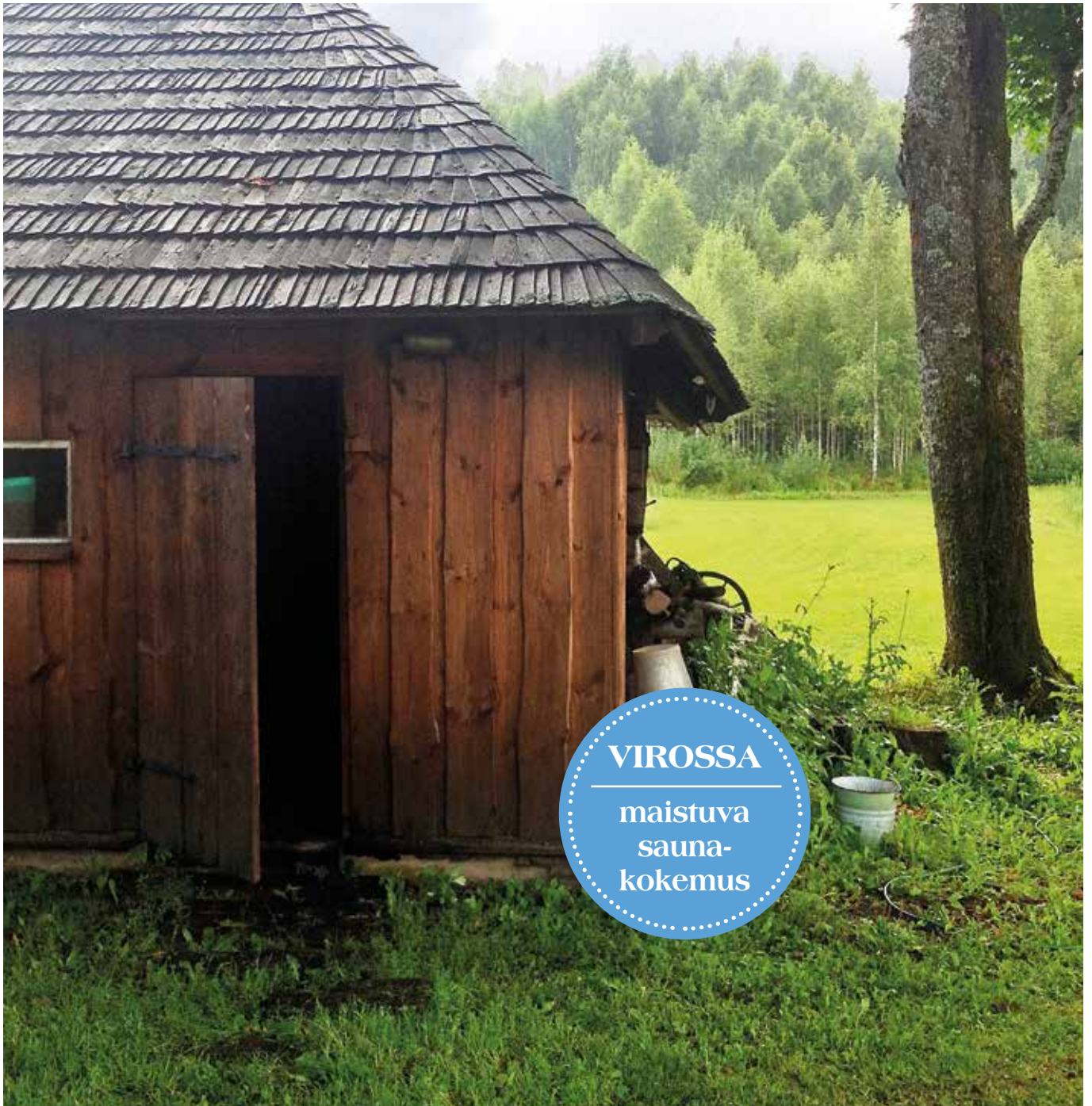

sauna

Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 3/2013

VIROSSA

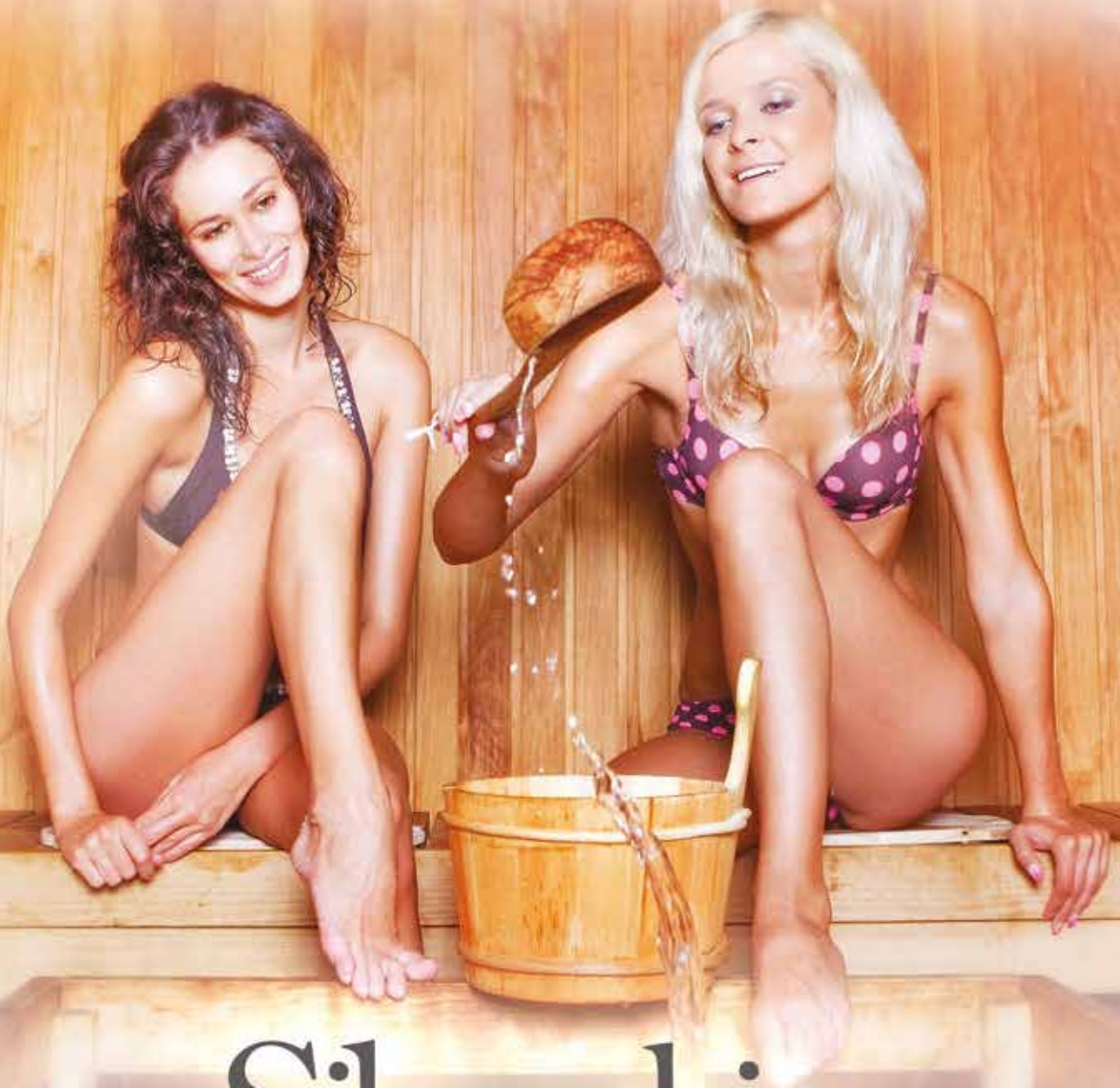
maistuva
sauna-
kokemus

RANTASAUNAN
juuria etsimässä

TERVETULOA
omaan kahvilaan

Nauti löylyistä!

SILVERSKIN huolehtii
yrityksesi tietoturvasta.

Silverskin

INFORMATION SECURITY

silverskin.fi

- 5 Puheenjohtajan palsta
- 6 Uutisia
- 8 Saunatalon kahvila on nyt oikeasti oma
- 10 Rantasaunan juuria kaivamassa
- 18 Saunaseuran arkisto Kansallisarkistoon
- 20 Saunaretki mustikkamättäillä
- 22 Vörumaan savusaunasta myös maistuva muisto
- 24 Toiminnanjohtajan palsta
- 26 Kutsu syyskokoukseen
- 27 ISA:n kuulumisia
- 28 Saunataloa korjattu ahkerasti
- 29 Hyvä vierassatama tarjoaa myös kunnon saunan
- 31 Erkki Äikäs in memoriam
- 33 A-P:n palsta
- 35 Uudet jäsenet
- 36 Saunaseuran yhteystiedot

Sauna-lehti 67. vuosikerta | www.sauna.fi | ISSN0357-6566

Julkaisija:

Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10
00200 Helsinki
puh. 010 439 5600

Päätoimittaja

Leena-Kaisa Simola
Taskut/Viestintä
sauna@taskut.fi
gsm 0500 80 10 40

**Visuaalinen
suunnittelu ja taitto**
Taskut/Markkinointi

Painatus

Lönnberg Print & Promo
Painos 4 400 kpl

Kannen kuva
Mika Meskanen

Toimitusneuvosto

Ben Grass, pj
Pekka Laaksonen
Timo Martikainen
Heini Noronen-Juhola
Petteri Ormio
Juha Ruonala
Marja Salmela
Gina Sundgren

Ilmoitukset

Kristian Miettinen
gsm 0400 225 855
aurinia@kolumbus.fi

Sauna-lehti 4/2013

ilmestyy joulukuussa
• toimituksellinen aineisto
1.11. mennessä
• ilmoitusaineistot
20.11. mennessä
Tilauhinta 25 € / vuosikerta

Ostaisitko saunan verkosta?

Syksyn Habitare-messujen julkaisussa silmiini ponnahti otsikko: **Sauna suoraan verkosta.**

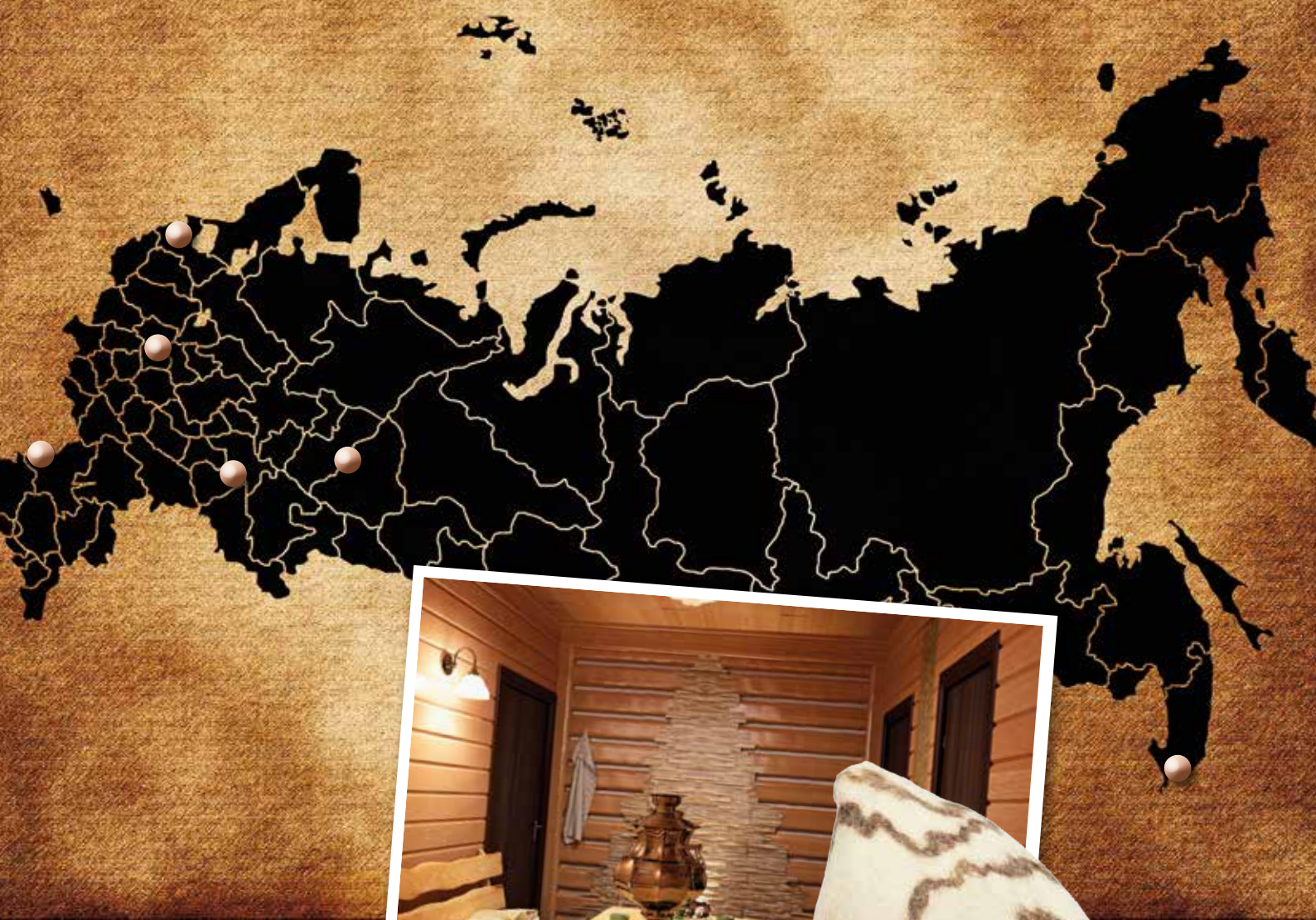
Jutussa kerrottiin, että saunasta on tullut nykyai-
kainen viihtymisympäristö ja koska se on nykyaikaa,
moni tilaa sen nettikaupasta. Verkosta ostetaan niin
kiukaita kuin saunan sisustukseen liittyviä tuotteita.

Hyvä niin, kehitys saa kehittyä. Kukin saa hankkia
sellaisen saunan kuin haluaa, vaikka vaivattomasti
verkosta.

Perinteinen saunojen rakentaminen ja sauna-
kulttuuri eivät kuitenkaan nykyverkkoihin kaadu.
Tässä lehdessä on monta hyvää esimerkkiä, miten
sauna elää, voi hyvin ja kehittyikin. Erkki Helamaan
ansiokas artikkeli vie meidät rantasaunojen historiaan
ja muissa jutuissa savusaunat kutsuvat niin Suomessa
kuin Virossa, jossa suomalainen sauna ei olekaan se
maailman paras.

Virossa saunoja ei vielä verkosta hankita, sen si-
jaan saunoja kyllä. Kunnon savusauna on sikäläisten
saunayrittäjien elinkeino ja matkailuvaltti, jota myös
markkinoidaan. Pitäisikö ottaa opiksi?

LEENA-KAISA SIMOLA
päätoimittaja

Банная шапка

= Saunahattu

Pää viileänä Venäjän markkinoilla.

Meiltä saat tavaroillesi paikallistuntemukseen perustuvat kuljetukset ja varastoinnit Itämereltä aina Tyynelle valtamerelle. Palveluksessamme on yli 5 000 logistiikka-alan ammattilaista eri puolilla Venäjää. Suunnitellaan yhdessä logistiikkaratkaisusi, jätä yhteydenottopyyntö: itella.fi/logistiikka

Itella Logistics

Moskova • Pietari • Novosibirsk • Donin Rostov • Vladivostok • Jekaterinburg • Samara

Rakentava, totuuteen perustuva kritiikki aina huomion arvoista

Suomen Saunaseura ry:n uusien sääntöjen mukaan seuran hallituksena toimii johtokunta, joka hoitaa seuran asioita ja taloutta ja johtaa toimintaa.

Itse olen nyt toiminut lähes kolme vuotta johtokunnan puheenjohtajana ja sitä ennen kaksi vuotta varapuheenjohtajana. Sääntöjemme mukaan puheenjohtaja ja johtokunnan jäsenet voidaan valita enintään kolmeksi perättäiseksi täydeksi kaksivuotiskaudeksi ja johtokunnan puheenjohtaja valitaan kahdeksi vuodeksi ja johtokunnan 8–10 jäsentä niinkään kahdeksi vuodeksi. Johtokunnan jäsenistä vuoron mukaan eroaa vuosittain puolet tai lähinnä puolet.

Toimikauteni aikana olen nähnyt, miten tärkeää on ollut paneutua seuramme asioihin ja johtaa sitä oikein. Tehtävä on ollut työntäyteinen ja se on vaatinut lähes koko ajan valppautta seurata seuramme toimintaa ja kehittää sitä. Erityisen mieleenpainuvaa olivat 75-vuotisjuhlavuoden tapahtumat ja myös kaikki jäsenistömme yhteistapaamiset ja saunojemme kunnostustoimet. Tärkeää oli myös nähdä, miten seuraamme arvostetaan ja mikä tehtävä sillä on sauna-aatteen edistäjänä.

Mieluisaa on myös todeta saunakirjamme herättämä mielenkiinto ja sen tuoma keskustelu historiastamme ja myös seuran tulevaisuudesta. Mutta ehkä hienointa on ollut havaita, miten tärkeänä on ollut hyvien saunatapojen edistäminen Vaskiniemessä ja todeta, miten tärkeä paikka saunamme monelle jäsenellemme on.

Johtokunta on useaan kertaan vedonnut hyvien saunatapojen noudattamisen puolesta ja siksi niiden rikkominen on tosi harvinaista. Mutta kuitenkin elokuun kokouksessa annoimme eräälle jäsenelle varoituksen epäasiallisesta saunakäyttäytymisestä. Toivon, että tämä tosiaan jää yksittäistapaukseksi.

Aika ajoin hallintoamme ja henkilöstöämme ja myös seuraamme on rasitettu arvostelulla. Se on toisaalta hyväksyttävää, mutta usein se on perustunut tietämättömyyteen ja myös puutteelliseen viestintäämme. Viestintää on ainakin pyritty parantamaan uusituilla kotisivuilla ja jäsenlehdellä.

Olen edelleen huolestunut siitä, että aika ajoin pieni

vähemmistö on vaatinut milloin johtokunnan eroa ja milloin toiminnanjohtajien erottamista. Toivottavasti syyskokouksessa saan jälleen vahvistaa seuramme taloustilanteen ja toiminnallisen tilanteen olevan erinomaisessa kunnossa. Rakentava arvostelu on tarpeellista, mutta samalla on osattava kiittää seuramme kaikkia hallinnossa olevia ja työntekijöitämme. Osoitankin samalla kiitokset eronneelle toiminnanjohtaja Seppo Pukkilalle ja kahvilaemäntä Maikki Lambergille hyvistä työsuorituksista.

Uusi toiminnanjohtaja FT Pirjo Irmeli Korhonen aloitti työnsä elokuun alussa. Hänen tukenaan on seuran ammattitaitoiset työntekijät: uusi kahvilaemäntämme Marjut Puhakka, taloussihteeri Eira Korelin ja isännöitsijä-lämmittäjä Ari-Pekka Paavola. Toiminnanjohtajalla on nyt hyvät alaiset ja

suora mahdollisuus seurata sekä valvoa seuran toimintaa. Uskon, että yli 4 200 jäsentämme ovat jatkossa tyytyväisiä uuteen toimintatapaamme ja organisaatioomme, jota täydentävät koko keittiöhenkilöstö, hierojat, pesijät ja siivouksesta vastaava henkilö. Johtokunnan apuna ovat toimikunnat,

joiden rooli on avustaa päätöksenteossa ja myös itsenäisesti hoitaa omia sektoreitaan. Esimerkiksi uusi lisäsaunarakennus on ollut kunnossapitotoimikunnan valmistelussa ja se tulee esille syyskokouksessa, jossa myös vahvistetaan toimintasuunnitelmamme ja budjettimme.

Tervetuloa 26.11. Kino Tapiolaan klo 17:30 tärkeään syyskokoukseen. Kokouksen esityslista on tässä lehdessä sekä seuran verkkosivuilla. Kokouksessa nimitysvaliokunta esittää ehdokkaita johtokuntaamme ja myös puheenjohtajan valinta on esillä.

Ennen syyskokousta järjestetään samassa paikassa klo 15.30 alkaen keskustelutilaisuus saunaseuran nykytilasta ja palveluista. Toivottavasti mahdollisimman moni ehtii tullemaan mukaan jo keskusteluun!

Vastaanotin 21.9. suruviestin Pekka Tommilan vaimolta Helenalta, että saunaprofessorimme Pekka Tommila on nukkunut pois rauhallisesti. Olemme menettäneet hienon sauna-aatetta ja tietoutta levittäneen henkilön, tulemme kaipaamaan sinua Pekka.

SUOMEN
SAUNASEURA

Ben Grass

Hot Cube -sauna hamuaa vientituotteeksi

Kuinka moni ehti syys-lokakuussa Suomenlinnaan Hot Cube -saunaan? Pehmeät löylyt tarjonnut musta, ikkunaton kuutio antoi taiteellisen kokemuksen.

Saunan pohja ja lauteet on rakennettu puurutiloista, joiden kautta valo ja ilma tulevat saunaan.

– Nykyisessä elämänmenossa saunakin tuntuu suoritteelta, joka täytyy tehdä vain peseytyäkseen. Hot Cube edustaa saunakulttuuria, johon kuuluu rauhoittuminen ja hidastaminen, saunan muotoilija Harri Markkula sanoo.

Hannu Markkula ja Hot Cuben taustavoima Tilassa Oy uskovat, että kuuman kuution tarjoamalle kokemukselle on markkinoita sekä koti- että ulkomailla.

Hot Cube oli osa Helsinki Design Weekin ohjelmaa. Aikaisemmin sauna oli esillä kulttuuripääkaupunki-Turussa, ja ihastus kiiri Japaniin asti.

*Hannu Markkulan
Hot Cube-sauna yllättää.*

10 syytä saunoa

Sauna ja saunominen on ollut hyvin esillä kesän lehdistössä. Näkökulmaa on ollut jos jonkinlaista. Hyvä terveys –lehti listasi heinäkuun numerossaan kymmenen syytä saunoa. Asiantuntijana oli lääketieteen dosentti, erikoislääkäri Katriina Kukkonen-Harjula UKK-instituutista Tampereelta. Tärkeysjärjestystä ei muuten annettu, mutta viimeinen noteerattiin tärkeimmäksi.

1. Veri kiertämään
2. Sydän sykkimään
3. Lisää virkeyttä
4. Helpottaa unen saantia
5. Häätää kivut ja kolotukset
6. Palauttaa liikunnan rasituksesta
7. Helppo hengittää
8. Vapauttaa rooleista
9. Iho heleäksi
10. Antaa mielihyvää

Naislähettiläät Vaskinimessä

*Iloisesti saunaan valmistuen. Espanjan, Meksikon, Itävallan,
Tanskan ja Kanadan lähettiläät saunaseuran emäntien kanssa.*

– Mikä maisema ja näin lähellä Helsinkiä, mutta pitääkö mereen mennä... Viisi Suomessa toimivaa naispuolista lähettilästä ottivat tuntumaan suomalaiseen saunaan Vaskinimessä syyskuun lopussa. Tosin heistä yksi, Kanadan Andrée N. Cooligan on innokas saunoja jo entuudestaan. Kotona Ottawassa on jopa oma sauna, jossa suomalainen kiuas.

– Kun olin ensimmäistä kertaa Suomessa, liityin Merimeloihin ja tutustuin heidän saunaansa. Taloni alakerrassa oli tyhjä, ankea tila, jonka muutin skandinaaviseksi huoneeksi. Nyt olen taas täällä ja talo on vuokrattu. Sauna auttoiikin hyvän vuokralaisen löytämisessä. Se oli siis myös hyvä investointi, Cooligan iloitsee.

Saunaseura tukee saunatutkimuksia

Saunatutkimus on aina ollut Saunaseuralle läheistä.

Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa keväällä 2013 hyväksytyssä Kimmo Käsälän pro gradu -työssä Pyhä sauna – Suomalainen sauna rajatilana tutkittiin suomalaista saunaa uskontotieteen näkökulmasta.

Parhaillaan on Jyväskylän yliopiston Kauppakorkeakoulussa käynnissä Elisa Silénin pro gradu aiheesta ”Saunan merkitys suomalaisessa yrityskulttuurissa”. Tutkimuksen kyseily oli avoinna myös Saunaseuran verkkosivuilla. Tutkimus valmistuu ensi vuonna.

Molempiin aiheisiin palataan Sauna-lehden seuraavissa numeroissa.

Vesa Rintalasta saunamestari

Löylynlyöjät ry järjesti jo XIX kansainväliset saunafestivaalit Ikaalisten kylpylässä heinäkuun lopussa.

Tämänkertaisten festivaalien 2013 valinnat / tulokset:

Saunamestari Vesa Rintala

Sauna-Eurox Oy Luvia info@saunagranit.co

Vuoden 2013 Savusauna yritys-saunasarja

Salmian Kurssikeskus

Senaatti Kiinteistöt Jyväskylä 282 pist.

Yritys-savusaunan II

Tähtisavu Sokkelopuu Oy Rukajärveltä 260 pist.

Vuoden 2013 Savusauna yksityis-sarjassa

Paula ja Juha Telkkinen Mäntyharju 316 pist.

Yksityis-savusauna II

Pirkko Suoperi, Erkki Haapalainen Keuruu 286 pist.

Yksityis-savusauna III

Jouko Suoniemi Pälkäne 236 pist.

Yksityis-savusauna IV

Jussi Pahkajärvi Kauhava 205 pist.

Vihdanteon Suomenmestari

Srimai Jääskeläinen Kyröskoski

Vihdanteon joukkuekilpailu

1. sija Mirja ja Reijo Alatörmä, Sastamala

Saunamakkara kilpailu

1. Ukko-pekka 2. Juusto Kapanossi 3. Ripa-Villevi

Saunaolut kilpailu

1. Nikolai 2. Kukko 3. Mustahevonen

Vastanheitto -kilpailu

Markku Peltokangas Ikaalinen (pituus 12.50 m)

Saunan sammutuskilpailu

Pekka Lipiäinen Lappeenranta (aika 90 s)

Elävä museo

Hiidenmaalta löytyy maatilamuseo, jonka pitkästä iästä kertovat muun muassa maalattia ja turvekatto. Vielä vuonna 1977 rakennukset olivat maatalouden käytössä.

Nyt Hannun vaakuna seinässä kertoo rakennusten olevan kansallismonumentti. Mutta elävä sellainen: museon savusauna on hyvässä käytössä ja sitä voi kuka tahansa varata itselleen. Lämmitys maksaa 50 euroa kerralta.

www.soeratalumuseumumuseum.eu

Saunatalon kahvila

on nyt oikeasti oma

Syyskuun puolesta välistä lähtien saunatalon kahvilan toiminnasta on vastannut Saunaseura itse. Ratkaisuun on monta, perusteltua syytä. Jäsenistön toiveitakin voidaan nyt kuunnella tarkemmin.

– Tervetuloa, mitä saisi olla?

Näin kyselee kahvilan uusi emäntä Marjut Puhakka. Hän on jo monelle entuudestaan tuttu. Kuusi vuotta sitten hän oli kahvilassa töissä edellisen kahvilanpitäjän Tmi Lambergin työntekijänä. Viime keväänäkin hän hääri kahvilassa iltavuoroja.

Nyt hän vastaa kahvilan toiminnasta tukenaan tuttu tiimi: Sari Juntunen ja Jay Jassey.

– Alku on ollut hyvä ja helppo, kun me olimme työkavereita jo keväällä. Sari ja Jay ovat ahkeria ja iloisia tekijöitä, Marjut kiittelee.

ALV-PÄÄTÖS SUURIN SYSÄYS

Saunaseura otti hoitoonsa saunatalon kassajärjestelmän, jäsenten vastaanoton ja rekisteröinnin saunomaan sekä aloitti kahvilapalvelujen tuottamisen jäsenille seuran omien työntekijöiden voimin. Tätä ennen nämä palvelut olivat ulkoistettuina yli kymmenen vuoden ajan.

Tähän ratkaisuun on useita, perusteltuja syitä.

Yksi olennaisimmista on se, että verottaja määräsi seuran alv-velvolliseksi saunatoiminnan osalta tämän vuoden alusta.

Saunatalon saneeraus- ja korjauskustannuksista

Saunatalon nykyinen tiimi: toiminnanjohtaja Pirjo Inkeri Korhonen, kahvilan emäntä Marjut Puhakka, kokki Sari Jantunen sekä isännöitsijä Ari-Pekka Paavola. Kuvasta puuttuvat taloussihteeri Eira Korelin ja kahviotyöntekijä Jay Jassey.

Matti Inha on innokas saunoja ja tuttu mies saunatalon kahviossakin. Kahvilan konsepti ja valikoima on ihan kohdallaan, mitään suurta muutosta ei tarvita. Ainakin minulle riittää hyvin pikkupurtavat, keitto, nakit ja juomat.

voidaan nyt vähentää ALV. Tähän asti korjauskulut oli maksettu arvonlisäveroineen seuran tuloista, jotka oli saatu jäsen- ja saunomismaksuista.

Myös sekä kahvila- että saunatoiminta ovat molemmat nyt ALV-velvollisia. Kahvilanpidon ottaminen seuran omaan hoitoon on seuralle etu, koska seura voi vähentää kaikista kahvilan ruoka-, kiinteistö- ja laitekuluista ALV:n.

Aikaisemmin kahvilayrittäjältä peritty vuokra ei katanut kahvilan kiinteistö- ja laitekuluja, joista aiheutui seuralle kuluja vuosittain.

LÄHEMPÄNÄ JÄSENIÄ

Kun jäsen tulee saunaan ja kahvilaan, häntä palvelee ja avustaa Saunaseuran oma työntekijä. Näin jäsenistön sekä seuran hallinnon ja henkilöstön välillä on suora yhteys.

– Kahvilan valikoima on nyt ainakin aluksi lähes samanlainen kuin aikaisemminkin. Nyt voimme kuunnella jäsenten toiveita suoraan ja ottaa ne myös paremmin huomioon aina, kun se vain on mahdollista. Mikään suurkeittiöhän tämä kahvila ei ole, joten tiettyjä rajojakin on, Marjut sanoo.

Ensimmäinen toive toteutettiin jo oman kahvilan

ensimmäisellä viikolla. Ryynimakkaroita oli jo useasti aikaisemmin kaivattu ja asiasta kuultuaan Marjut otti ne myyntiin heti.

– Toivon jäseniltä näin aluksi hieman kärsivällisyyttä, jos kaikki ei suju heti ihan nappiin. Mutta hyvillä mielin täällä ollaan ja töitä tehdään. Onhan talo meille kaikille tuttu.

MERESTÄ LISÄÄ PLUSAA

Marjutille meri on aina ollut tärkeä.

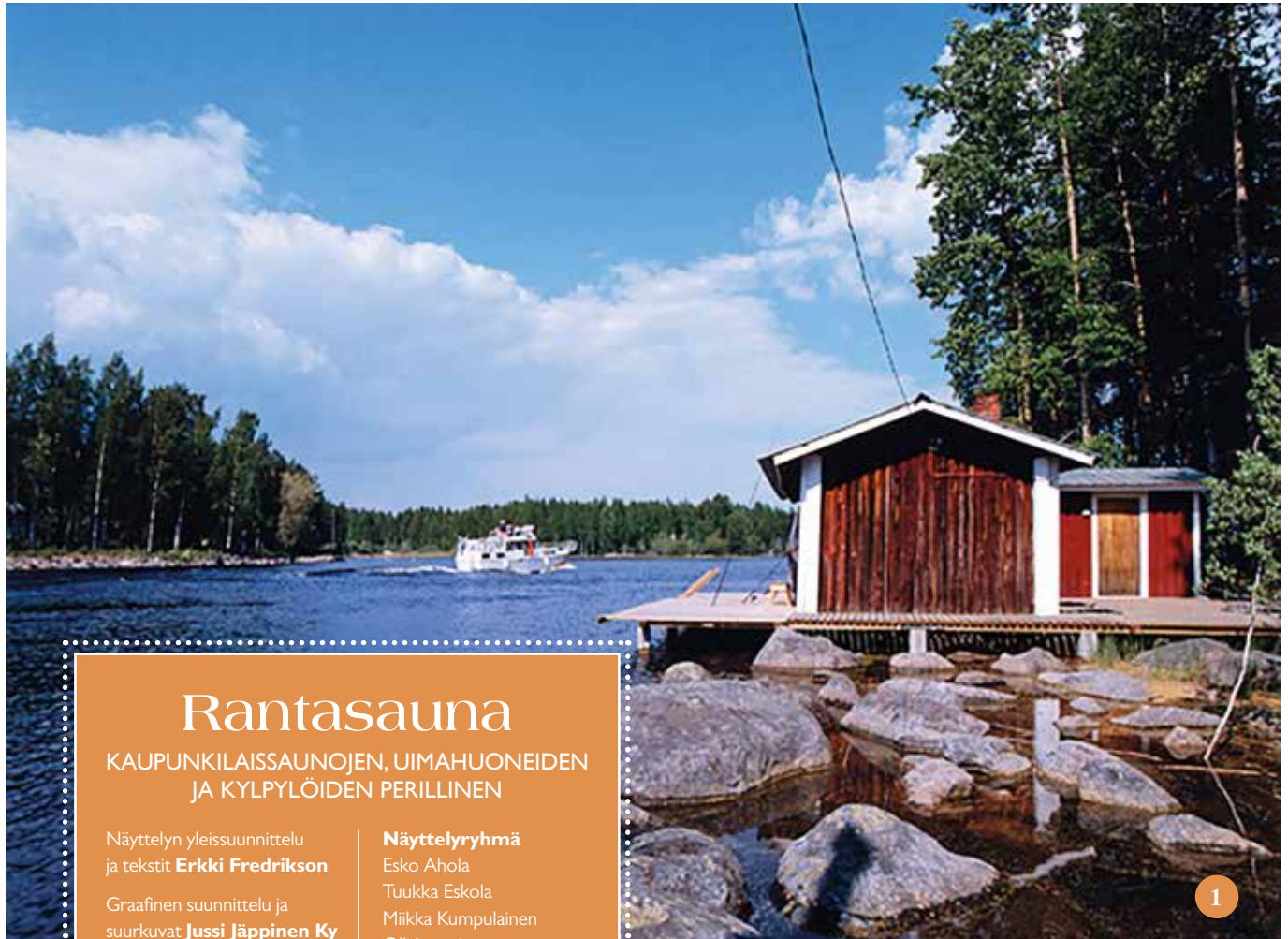
– Ja nyt työpaikkani sijaitsee aivan meren äärellä. Eihän tämän parempaa voi olla, hän iloitsee.

Marjut on syntyisin helsinkiläinen, mutta asuu nyt Porvoossa. Lapsuuden kesät hän vietti saaristossa, jossa sauna tuli jo osaksi elämää. Silloisesta saunasta oli mereen vain metrin matka.

Kotona Porvoossa on nykyin puulämmitteinen ulkosauna ja toinen sauna on kesämökillä ”Sipoon korvessa”.

Oman osansa Marjutan ajasta saavat lapset ja lapsenlapset, puutarhanhoito, lukeminen saunakävely ja moottoripyöräily. Jälkimmäinen sujuu puolison pyörällä takana istuen ja matkaa tehden pitkällekin Eurooppaan. 🟡

Rantasaunan juuria kaivamassa

Rantasauna

KAUPUNKILAISSAUNOJEN, UIMAHUONEIDEN
JA KYLPYLÖIDEN PERILLINEN

Näyttelyn yleissuunnittelu
ja tekstit **Erkki Fredrikson**

Graafinen suunnittelu ja
suurkuvat **Jussi Jäppinen Ky**

Valokuvien käsittely
Pekka Helin

Piirroksiset **Matti Louhi**

Nukkeasetelma **Suomen
Nukketaitelijat ry**

Näyttelytaulujen ja suurkuvien
tulostus **Kopijyvä Oy**

Näyttelyryhmä

Esko Ahola
Tuukka Eskola
Miikka Kumpulainen
Olli Lampinen
Virpi Mäkinen
Jarno Seppänen
Sirpa Suhonen
Pirkko Wirlander-Ojala

Harvia Oy on tukenut
näyttelyhanketta

TUOTTAJA **KESKI-SUOMEN MUSEO**

1

1. Leppävedestä Päijänteeseen laskevan Vaajakosken ylimmän kosken rantakivillä sijaitsi vanha huvila, jonka Jyväskylän seminaarilehtori Arvo Vartia – kouluneuvos Vartia oli Saunaseuran perustajajäsen ja varhainen vaikuttaja seurassa – muutti 1910-luvulla tilavalla pukuhuoneella varustetuksi uuden kesähuvilansa rantasaunaksi.

2. Näyttelyn 43 kuvataulua ja yli sata valokuvaa perehdyttää näyttelyvieraan rantasaunojen juurille.

Aloitampa aivan von Adam her eli viime talvesta, jolloin tapasin Keski-Suomen Museon intendentin Erkki Fredriksonin, hyvän ystäväni, kaimaveli Erkin.

Kun sain kuulla hänen uudesta näyttelyideastaan, niin olin heti suoraan sanomaisillani, että no joo rantasauna tietysti, sehän on kyllä varma nakki museolle yleisömäärää ajatellen, mutta mitä sinä luulet siitä irti saavasi, loppuun kalutusta luusta.

”Mutta ovathan kesämökit ja rantasaunat juurtuneet niin tärkeäksi osaksi suomalaista elämäntapaa ja merkittäväksi osaksi meidän identiteettiämme, että kyllä niistä pitää hyvää näyttely tehdä”, selitti Erkki huomattuaan epäluuloisuuteni.

Vappuaattona saamastani näyttelyn 20-sivuisesta käsikirjoituksesta – sen perusteellisempaa näyttelyn synopsista en ole ennen nähnyt – huomasin, että kaimalä oli jo talvella ollut mielessään aivan uusi näkökulma aiheeseen: ”Yleisten saunojen löylykylvyt ja peseytyminen, kylpy- ja uimalaitosten uiminen ja myöhemmin auringon palvominenkin sekä yksityisten uimahuoneiden lukuisuus aikanaan ovat olleet tärkeitä aspek- teja suomalaiselle kylpy-kulttuurille ja rantasaunan toiminta-ajatukselle. Näitä olen veivannut rantasauna- ilmiön selittämiseksi näyttelyssä kuvin ja sanoin”, luin käsikirjoituksen läheteestä.

Ja niinhän sitten Erkki Fredriksonin veivaamana Keski-Suomen Museossa menneenä kesänä olikin erinomainen näyttely Rantasauna – kaupunkisaunojen, uimahuoneiden ja kylpylöiden perillinen, jossa katsojat saivat laajasti tutustua suomalaiseen kylpykulttuuriin. Minulla oli onni saada näyttelyn suunnittelijalta ja kokoajalta jo ennen avajaisia yksityisesti opastettu näyttelykiertros, mikä kulki aihepiiristä toiseen seuraavasti:

3. Museon konservaattori Esko Aholan replica Ristiinassa Juurilahden rannalla sijainneen Jalovaaran saunan kiukaasta ja lauteista Museoviraston valokuvan mukaan.

KIUKAAN JA VÄHÄN SAUNANKIN HISTORIAA

EF Jalovaaran saunan kiuas (3) on 1800-luvulle tyypillinen muurattu kertalämmitteinen uloslämpivä kiuas. Sen juuret ulottuvat keskiajalle asti. Ruotsin kuningas Kustaa Vaasa antoi 1500-luvulla statuutin, joka määräsi kaupunkien saunojen kiukaisiin savut ulos johtavan korstenin eli savupiipun. Näin uloslämpivä kaupunkilaiskiuas ja sisäänlämpivä talonpoikaškiuas eriytyivät toisistaan.

Talonpoikainen sisäänlämpivä sauna sijaitsi perinteisesti aina 1900-luvulle saakka asuinrakennuksesta ja talousrakennuksista erillään, mutta kaupunkisauna

4

5

6

jouduttiin rakentamaan tiheään rakennetuissa puukaupungeissa toisten rakennusten lähelle ja varustamaan paloturvallisemmaksi katsotulla uloslämpiviällä kiukaalla.

YKSITYISISTÄ YLEISIIN SAUNOIHIN

EH Monien kaupunkipalojen jälkeen tiheään rakennettujen puukaupunkien rakentamisen valvontaa jouduttiin kiristämään. Kun rakennussäännöissä (ensimmäinen palojärjestys annettiin Turussa v. 1768) annettiin tarkkoja määräyksiä saunojen sijainnista ja rakennustavasta, kaupunkisaunojen rakentaminen kävi niin hankalaksi, että kaupunkilaiset olivat jäämässä saunattomiksi. Mutta pian yleiset saunat, maksulliset saunalaitokset tulivat avuksi.

Eurooppalaiseen kaupunkiperinteeseen aikanaan kuuluneilla uloslämpiviällä saunoilla näyttäisi olevan suora vaikutuksensa meillä yleisten saunojen peseytymistapoihin. Ehkä juuri tästä johtuen yleiset saunat olivat 1800-luvun alkupuolella vain säätyläisten herkkua, mutta viimeistään 1900-luvulle tultaessa kaikki pääsivät nauttimaan saunan iloista.

EF C.P. Elfströmin 1808 maalaama akvarelli (4) Museo-viraston kokoelmista esittää herrasväen saunaa Oulun lähellä. Saunapiioista päätellen peseytymisen ja puhtauden vaatimukset kehittyivät eurooppalaisen kylpykulttuurin vaikutuksesta kaupunkikulttuurin piirissä varhaisemmin kuin talonpoikauskulttuurissa.

Yleisenä tapana oli käydä kaupunkialueen ulkopuolella sijainneiden talojen saunoissa. Niinpä Jyväskyläläiset saunoivat kaupungin laidalla Tourujoen rannalla sijainneessa Tourulan talon saunassa (5) pientä korvausta vastaan.

Dahlströmin sauna (6) Rantakadun varrella oli 1870-luvulla tiilistä muuratussa rakennuksessa ja voi siksi uloslämpiviällä kiukaalla, ammekylvyillä ja höyrykaapilla tarjota monipuolisia palveluja. Saunottajan tehtäviin kuului saunan lämmittäminen, kylpyvesistä, laudeliinoista ja pyyhkeistä huolehtiminen, vastojen hautominen ja lopuksi saunan siivous. Kylvettäessä saunottaja löi löylyä, pesi, huuhtoi ja kuivasi saunotettavat kylvyn jälkeen.

YLEISISTÄ SAUNOISTA KYLPYLÖIHIN

EH Ainakin Helsingissä varakkaammat saunat, kuten Wilhelmsin kylpylälaitos ja Rundmanin sauna kehittivät 1836 perustetusta Ullanlinnan kylpylöstä mallia ottaen siinä määrin, että rupesivat kutsumaan itseään keski-eurooppalaiseen tapaan kylpylöiksi.

EF Yksi sellainen, ei kylläkään nousukas yleisten saunojen joukosta oli Jyväskylän rannalle Ranta-
puistoon 1865 valmistunut Jyväskylän Kylpylät

Osakeyhtiön kolmikerroksinen kylpylä (7), josta meillä on Jyväskylän Seminaarin oppilaan tekemä lyijykynäpiirros.

Kylpylaitos tarjosi monenmoisia kylpyjä. Kaupungin ensimmäisellä höyrykoneella pumpattiin kylmiä ja kuumia vesiä sekä höyryä kaikkialle suuressa rakennuksessa. Kylpyvalikoimaan kuuluivat turkkilaiset saunat eli höyrykaapit, ylimmässä kerroksessa sijainneet suuret vesialtaat, pienemmät ammekylvyt, letkukylvyt eli suihkut sekä kaksi erikokoista tavallista saunaa uloslämpivine kiukaineen. Rannassa (kuvassa talon takana) oli vielä kaksi uimahuonetta rantauimareiden käyttöön.

KYLPYLÖIDEN LÄMPIMISTÄ UIMALAITOSTEN VIILEISIIN VESIIN

EF Keskieurooppalaisten kylpylaitosten uintiosastot olivat kaupunkeihimme 1800-luvulla rakennettujen uima-laitoksien esikuvia.

Heinolan Seminaarille rakennettiin Jyrängön virran rantaan oma uimalaitos (8) aikana, jolloin aikakauden säätyerojen sekä sukupuolten jaon mukaisesti uimalaitoksissa piti olla omat uimakammiot eli pasengit herroille, työmiehille, säätyläisnaisille ja alempisäätysille naisille. Hirsiarkuille tai ponttoneille rakennetut uimakammiot olivat isoja lankkuseinäisiä ja -pohjaisia altaita, vettä metristä kahden metrin syvyyteen. Seminaarilaiset kulkivat katseilta suojeltuun pukuhuoneeseensa ja pulikointikammioonsa pitkää laituria pitkin ja muut kylpyvieraat omilta laitureiltaan. Yhden uimakammioiden (kuvassa vasemalla) virran puoleiseen päähän on jätetty aukko uimataitoisille.

Kuopiossa Väinölänniemen kärkeen 1800-luvun lopulla rakennettu uimalaitos (9) noudatti uimataitoisille tarkoitettujen uimalaitosten arkkityyppiä. Neljältä sivultaan suljetun laitoksen sisälle muodostui kilpauintiin soveltuva allas. Kahdella vastakkaisella sivulla oli pukeutumiskoppien rivistö, kolmessa kulmauksessa koristeelliset tornit ja yhdessä nelikerroksinen hyytorni. Uusi lisä aiempaan uimalaperinteeseen oli pieni saunarakennus (kuvassa vasemmalla) uimareiden lämmittelypaikaksi.

JOUTOAIKAA HIEKKA- JA UIMARANNOILLA

EF Kaksi eriaikaista kuvaa Hangon kylpylän uimarannalta kertoo tapakulttuurin muuttumisesta ajan myötä. 1890-luvun kuvassa (10) kiinnostaa kylpylävieraiden vaatetus. Säätyläisten suhtautuminen alastomuuteen erosi silloin suuresti rahvaan parissa tavatusta estottomuudesta. Tapakulttuuri edellytti säätyläisiltä verhoavaa vaatetusta kesähelteellä, jopa keskenkasvuksille lapsillekin.

Säätyläistapa edellytti myös päivettymisen välttämistä. Päivettymättömänä säilynyt vaalea iho erotti säätyläisnaiset kasvoiltaan ruskeaksi paahtuneista rahvaanaisista. Leveälieriset hatut ja päivänvarjot edustivat ajan mukaista kesä-eleganssia. Suojaa tarjosivat myös eurooppalaisten esikuvien mukaiset korista punotut kankaalla verhotut aurinkotuolit. Yhtään uimapukuista ei rannalla näy.

1920-luvun kuvassa (11) on toinen tahti. Huomattavasti vähäpukeisempi väki on nyt kansoittanut hiekkarannan. Hiekassa loikovilla näyttää olleen pyrkimys ruskettua. Aurinkotuolien tilalle on tullut niin ikään eurooppalaisen mallin mukaan rivi kevytrakenteisia uimakoppeja, jotka sesongin päätyttyä siirrettiin pois rannalta ja varastoitiin.

EF Olemme viipyneet kylpylöissä, uimaloissa ja hiekkarannoilla näin pitkään, koska niiden vaikutuksesta peseytymisen, kylpemisen, uimisen ja päivettymisen aspekti on rantasaunan toiminta-ajatukselle ratkaisevan tärkeä, samoin kuin tapakulttuurin alastomuuden kammon ja häveliäisyyden vähittäinen lieveneminen.

KESÄMUUTOSTA KESÄNVIIETTOON

EH Jo vanhat roomalaiset tunsivat kesämuuton eli kesä-migraation hienommin sanottuna, kun roomalaisella ylhäisöllä oli tapana lähteä kaupungin ulkopuolelle vuoristoon kesän sietämätöntä kuumuutta pakoon.

Pohjoismaissa samantapainen kesämuutto alkoi 1600-luvulla Tukholmassa, missä kaupungin tullien ulkopuolella sijaitsevat maatilat (malmgård) olivat varakkaiden kaupunkilaisten kesäpaikkoina.

Turun Akatemian professorit muuttivat kesäksi maatiloilleen, mutta tarkoituksena ei ollut lepo eikä virkistys vaan tilusten hoito.

Suomalainen kesähuvilakulttuuri syntyi 1800-luvun alkupuolella, kun luonnon ja maalaiselämän ihailu sai varakkaimmat kaupunkilaiset muuttamaan kesäksi maa-taloista vuokrattuihin vieraspytinkeihin.

1840-luvulla Ruissalon saaren Turun edustalle syntyi huvilayhdyskunta, jossa oli kymmenittäin puuhuviloita mutta ei yhtään saunaa. Ruotsinkieliset eivät silloin tunteneet saunaa ja suomenkielisenkin yläluokan piirissä saunomista pidettiin rahvaanomaisena harrastuksena.

Kansallisuusaatteen herääminen 1880-luvulla herätti yleisen kiinnostuksen kansankulttuuriin ja sen mukana myös ”rahvaanomaiseen” saunaan, ja kesähuviloihinkin ruvettiin rakentamaan rantasaunoja.

UIMAHUONEISTA RANTASAUNOIHIN

EH Kun huviloilla elettiin vuosikymmeniä ilman saunaa, niin herää kysymys, mitä niissä puuhattiin?

Olivatko rannat tyhjiä?

EF Kylpylöissä ja uimaloissa omaksuttujen tottumusten vuoksi kaupunkilaiset halusivat myös kesänviettopaikkansa vesien äärelle ja luonnon rauhaan.

Huvilarannoilla oli monenlaista puuhaa, kuten vedessä polskuttelua, uimista ja auringon ottoa. Vaatteiden vaihtoon ja uima-asuun pukeutumiseen tarvittiin tietenkin hyvä suoja sateen ja etenkin sivullisten katseiden varalta jopa yksinäisen kesähuvilan uimarannalla. Hyvin varustetulla rannalla saattoi olla sekä uimakoppi (11) että uimahuone (12) rinnakkain.

Kamreeri Hosiaionoffin huvilan jugendvaikutteinen uimahuone (13) Kulosaaren rannassa noudatti klassista perinnettä: ovet molemmissa päissä ja ikkunat sivuilla, puuportailta laskauduttiin veteen. Laiturina oli tukevista kivistä ladottu pengeri.

Huvilakulttuuriin kuuluneiden uimahuoneiden sijaan alettiin 1800-luvun lopulla rakentaa saunoja, joissa yhdistyivät sekä saunan että uimahuoneen ominaisuudet. Honkolan kartanon uimahuone (14) Urjalassa Kortejärven rannalla sai 1800-luvun lopulla lisukkeekseen uloslämpiävällä kiukaalla varustetun saunan. Rakennusta kutsuttiin uimahuoneeksi, vaikka se oikeastaan oli sauna. Pienelle saarelle tehty uima- ja saunalaitos oli yhdistetty mantereeseen uimahuonetradition mukaisesti laiturilla.

RANTASAUNOISTA LOPULTAKIN

EH Totesinkin jo, että kansallisuusaatteen herääminen 1880-luvulla herätti yleisen kiinnostuksen kansankulttuuriin ja sen mukana myös aikaisemmin rahvaanomaisena pidettyyn saunaan, ja niin kesähuviloihinkin ruvettiin rakentamaan rantasaunoja.

EF Esimerkkinä siitä, miten kätevästi vanhoja muussa käytössä olleita saunoja otettiin kesähuviloiden käyttöön on Keski-Suomen vanhin yhä kunnossa oleva rantasauna Leppävedestä Päijänteeseen laskevan ylimmän kosken rannalla sijaitsevan Koskenniemen huvilan sauna (15). Se palveli jo 1800-luvun lopulla tukikohtana kalastajille syksyisin ja uittomiehille keväisin. Uloslämpiävällä kiukaalla varustettuna rantasaunana sitä ruvettiin käyttämään seminaarinlehtori Rafael Hårdhin teetettyä komean kesähuvilan kalasaunan tuntumaan.

Säätyläishuviloiden rantasaunoihin, kuten kuopiolaisen apteekkari Nervanderin 1890-luvulla rakennettuun saunaan (16), tehtiin aina kolme huonetta: löylyhuone, pesuhuone ja saunakamari pukeutumis- ja lepohuoneena, joka saattoi tarjota yösjän huvilan yövieraille. Kylpylöissä terveelliseksi osoittautunut runsaan puolen tunnin lepo kylpylakanaan verhoutuneena saunakamarin laverilla kylvyn jälkeen kuului myös saunakylvyn ohjelmaan.

Peseytymisvaatimuksetkin lisääntyivät kylpyläperin-

teen mukana suuresti – varhaisissa saunoissa peseytyminen oli ollut vähäistä. Lämpimän veden saatavuus turvattiin muurattavalla vesipadalla pesuhuoneen nurkassa. Kylmää vettä varten ovensuussa oli kookas saavi. Leveä, parimetrinen penkki runsaine pesuvälineineen kuului niin ikään pesuhuoneen sisustukseen.

Kesähuviloiden rakentaminen pysyi säätyläisten ja virkamiesten etuoikeutena – valtion virkamiehillä oli jo silloin pitkä kesäloma – 1930-luvun lopulle saakka, kunnes sodan kovat kokemukset sekoittivat keskenään eri yhteiskuntaluokkia, niiden arvopohjaa ja tapakulttuuria, yleinen vaurastuminen alkoi ja vapaa-aika lisääntyi uuden vuosilomalain myötä. Nyt tehdastyöläistenkin, pikkuvirkamiesten ja palveluammateissa toimineiden haave omasta kesäpaikasta saattoi toteutua. Alkoi todellinen kesämökkirakentamisen buumi.

Pikkuruisten rantasaunojen (17 ja 18) sijoittuminen aivan vesirajaan viittaa suoraan säätyläishuviloiden uimahuoneiden esikuvaan ja osoittaa myöhemmän rantalain tarpeelliseksi. Useimmin kesämökkkihankkeen ensimmäisenä vaiheena tehtiin ”tupakkilaatikon kanteen” suunnitelman mukaan halvalla hankitusta rakennusmateriaalista, tavallisesta lautatavarasta ja tavallisesti hartiapankin voimalla vaatimaton saunarakennus. Siinä oli kesäasumisen tarpeet tyydyttävä pieni asuinhuone, joka myöhemmin hankkeen edistyttyä otettiin saunakamariksi. Saunan edessä oleva terassi, josta portaat laskeutuivat järveen ja terassille johtava ovi korostivat löylyssä käynnin ja uimaan pulahtamisen yhteyttä.

Sitä mukaa kun rantasauna tuli yhä laajempien kansanosien ulottuville, alkoivat sen rakenteisiin heijastua kansanomaisen rakennustavan vaikutteet. Kansallisromanttiseksi koettua pyöröhirttä alettiin pitää erityisen suomalaisena.

Arkkitehti Oiva Kallion Oivala-kesähuvilan saunasta (19) oli jo 1920-luvulla tullut modernien rantasaunojen esikuva niin huonejärjestyksen kuin ulkoarkkitehtuurin suhteen. Rakennuksen päätyyn sijoittunut avoin katos sekä veistämättömät pyöröhirret poikkesivat säätyläishuviloiden rantasaunojen klassismiin pohjautuvista piirteistä.

EH Kaima hyvä, anteeksi että keskeytän sinut, mutta aikamme käy vähiin ja meidän pitää vähitellen lopetella tämä opettavainen ja mielenkiintoinen näyttelykierros.

Pidemmittä selityksittä ja ilman yhteenvedoa sanon nyt vain: sydämellinen kiitos!

TEEMA KIUKAISTA ALKANUT KIUKAISIIN PÄÄTTYKÖÖN

EF Otetaanpa kuitenkin aikalaisä. Haluaisin esitellä näyttelyn kiuasosaston, jonka Harvia Oy on pystyttänyt.

Aloimme kierroksemme 1800-luvun muuratusta sisäänlämpiävästä kiukaasta. 1910-luvulla tuli käyttöön kokonaan uusi kiuastyyppi, ns. pönttökiuas (20), jonka syntyvaiheista ei ole tarkkoja tietoja. Joku vain keksi ottaa peltitynnyrin kiukaansa kuoreksi työtään helpottamaan ja muurasi sen sisään tulipesän.

Tehdasvalmisteiset jatkuvalämmitteiset kiukaat (21) tulivat markkinoille 1930-luvulla. Myös Harvia on ollut vahvasti niitä kehittämässä.

Harvian kiuasteollisuuden perustaja ja varhaisten kiuastyypin kehittäjä Tapani Harvia kehitti 1960-luvun lopulla kiukaan, jolla oli sekä jatkuvalämmitteisen että kertalämmitteisen kiukaan edut. Jatkuvalämmitteisen kiukaan palokanavaan oli näet yhdistetty arinallinen kiuaspesä, joka oli erillisen kiuasluukun takana. Tähän nokisten kivien kiuasosaan oli yhdistetty myös aikakaudella suosituksi tulleen saunamakkaran paistamisen mahdollistava ritilä. Ei enää makkarakäryä saunaan! ☀

**ÄLÄ
OTA SITÄ
VAKAVASTI.**

POSITIIVISESTI
SUOMALAINEN **135**

NÄIN PÄÄSET TUTKIMAAN ARKISTOA

- Tulet Kansallisarkistoon (Rauhankatu 17) ja teet aineistotilaukset tutkijasaliin paikan päällä. Toimitusaika on noin yksi tunti.
- Voit tehdä tilaukset myös sähköisesti etukäteen Astia-verkkopalvelussa. Tilauspalvelun käyttö edellyttää rekisteröitymistä. www.arkisto.fi/astia

Saunaseuran arkisto turvassa

- ja pian kaikkien saatavilla

Saunaseuran vanhempi arkisto luovutettiin kesällä Kansallisarkiston huomaan. Aineiston järjestäminen ja kuvailu aloitettiin loka-kuun alussa ja vielä tämän vuoden aikana se on kaikkien kiinnostuneiden käytettävissä Kansallisarkiston tutkijasalissa.

Jykevä ja arvokkaan olinen Kansallisarkisto sijaitsee Kruunuhaassa. Ohikulkija ei voi kuvitella, kuinka monta hyllymetriä erilaisia arkistoja julkisivun taakse kätkeytyy. Asiakirja-aineistoja eri kerroksissa maan alla ja päällä on yhteensä runsas sata hyllykilometriä. Yksityisarkistojakin on noin yhdeksän kilometrin verran.

Nyt siellä on lisänä Saunaseuran arkistoa noin 20 hyllymetriä.

– Meille tarjotaan monenlaisia yksityisarkistoja lähes päivittäin. Valitettavasti emme pysty vastaanottamaan läheskään kaikkea. Kansallisarkiston sektorijohtaja Marja Pohjola kertoo. Tieto Saunaseuran arkistosta tuli SKS:n kansanrunousarkiston kautta, jonne sen eläkkeellä oleva johtaja Pekka Laaksonen otti ensin yhteyttä.

– Saunallahan on keskeinen rooli suomalaisessa yhteiskunnassa. Näin innostuin ajatuksesta heti. Ja kun menin Vaskiniemeen saunatalolle katsomaan arkistoa, innostuin vielä enemmän, Marja Pohjola sanoo. Tosin oli myös heti selvää, että ilman Saunaseuran omaa panostusta arkiston saattamiseksi käyttökuntoon, luovuttamisesta ei tule mitään. Sen verran ”luonnon tilassa” aineisto oli.

Saunaseuran vanhempi arkisto on nyt Kansallisarkiston arvokkaassa huomassa Kruununhaassa.

ARVOKASTA AINEISTOA

Kansallisarkistoon luovutettua seuran arkistoa on seuran perustamisesta vuodelta 1937 vuoteen 2003. Alle kymmentä vuotta vanhempaa aineistoa Kansallisarkisto ei ota toimivilta yhteisöiltä vastaan.

Arkiston siirtämistä Kansallisarkistoon valmisteltiin alkukesästä erottamalla aineistosta kaikki sellainen aineisto, jota ei ole tarkoitus säilyttää pysyvästi. Pelkästään vanhoja tilitositteita kertyi säkkikaupalla hävitettäväksi. Kun kuljetusfirman auto lähti saunatalon pihalta kohti Kansallisarkistoa, moni huokasi syvään helpotuksesta. Arvokkaan aineiston varastointi saunarakennuksessa on ollut melkoinen riski – savu- ja vesivahingot olisivat voineet saada pahaa aikaan, tulipalosta puhumattakaan.

– Alkuvuosien aineistoja on säilynyt hyvin, muun muassa pöytäkirjoja ja toimikuntien kirjeenvaihtoa. Valokuvia on suhteellisen vähän, ehkä niitä löytyy lisää saunatalon työhuoneista, Marja Pohjola toteaa.

Muutama vanha filmikelakin löytyi. Tarkoituksena on näyttää ne jäsenistölle esimerkiksi syyskokouksessa, jos se vain teknisesti on mahdollista.

– Seuran lehdet on tarkoitus digitoida ja laittaa seuran kotisivulle kaikkien luettaviksi. Asiasta kiinnostuneet jäsenet ovat tervetulleita talkoilla lajittelemaan lehtiä digitointia varten, toiminnanjohtaja Pirjo Irmeli Korhonen suunnittelee.

ARKISTO VAPAASTI NÄHTÄVILLE

Tutkija Anna-Maria Kangastus aloitti oman urakkansa lokakuun alussa.

Hän järjestää ja kuvailee aineiston lopulliseen muotoonsa sekä syöttää kuvailutiedot aineistosta Vakka-arkistotietokantaan. Lopuksi aineisto laitetaan asianmukaisesti, umpinaisiin arkistokoteloihin, jotka suojaavat asiakirjoja niin valolta kuin pölyltä.

Kangastuksen työ kestää kaksi kuukautta. Sen jälkeen Saunaseuran arkisto on vapaasti kaikkien halukkaiden, niin tutkijoiden kuin seuran jäsentenkin käytettävissä Kansallisarkiston tutkijasalissa.

Saunaseuran arkiston esikäsittely, kuljetus Kansallisarkistoon sekä siellä tehtävä järjestämis- ja kuvailutyö tuli maksamaan seuralle noin 9 000 euroa kaikkine kuluineen.

Saunaseuran historia on nyt varmassa tallessa. Se on Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnalta hyvin tehty. ●

Saunaretki mustikkamättäillä

"Teidät on valittu Sarvenperän saunamaratonille."
Tästä alkoi piinaava odotus lomakuukausien
toiselle suurtaapahtumalle.

Sarvenperän kylän kotisivuilla kerrotaan, että Sarvenperän kylä sijaitsee Pohjois-Korpilahdella, 25 kilometrin ja 25 minuutin ajomatkan päässä kuntakeskus Jyväskylästä.

Sarvenperän kylään kuuluu noin 40 taloutta, ja kylällä asuu noin sata ihmistä. Sarvenperällä toimii aktiivinen kyläyhdistys, joka on talkoohengessä rakentanut kylälle muun muassa korsun, korsusaunan, luontopolun ja lintutornin. Kylän tapahtumiin kuuluvat muun muassa saunamaraton ja Sarvirock.

SAUNAN YSTÄVIEN MARATON

Saunamaraton on kesäinen tapahtuma Sarvenperän ja Saukkolan rantamaisemissa, jossa yhdistyvät suomalaiset perusarvot: luonto, sauna ja liikuminen. Osallistujille pyritään tarjoamaan vaihtelevaa ohjelmaa koko päiväksi, tutustumista erilaisiin ihmisiin sekä paikallishistoriaa ja kasvillisuuden esittelyä.

Saunamaraton ei ole kilpailu, vaan saunan ystäväistä kootaan joukkueet, jotka yhden päivän aikana saunovat 20 eri saunassa. Matkaa kävellessä kertyy noin kymmenen kilometriä. Saunat ovat pääosin rantasaunoja, joiden joukossa on muutama savusauna. Maratonin erikoisimmat saunat ovat 1700-luvun savusauna, korsusauna sekä siirtosauna.

Saunojen välimatkat kuljetaan kyläteitä ja metsäpolkuja pitkin kävellen, uiden tai soutaen. Joka saunassa heitetään ainakin yhden kunnan löylyt. Kiireellä ei kuljeta. Aikaa pitää varata noin kymmenen tuntia.

Tällä kertaa kylmäksi jäänyt savusauna.

LÄHES 20 SAUNAN LENKKI

Edellisenä vuonna emme tulleet valituiksi, kun taisimme lipsua useamman päivän ilmoittautumisajankohdastakin myöhäisen herännäisyyden vuoksi. Vuosi on kumminkin lyhyt aika odotella näinkin sopivasti harrastuksia yhdistävää tapahtumaa.

Luvassa oli 18 saunaa, joista kaksi olisi savusaunoja. Rantasaunojakin oli mukava määrä ja muutamia mahdollisia uintiosuuksia oli tiedossa, jos halusi hieman oikaista mutkia tai muuten vain nautiskella.

Yksi savusauna oli pudonnut aivan viime hetkillä pois kohteista, mutta pääsimme sitä ihailemaan reitin varrella kylmänäkin. Voi pojat sentään, mitkä löylyt siellä olisi saatu!

Pari siirrettävää saunaa ja yksi telttasau-
na tuli matkan varrella vastaan. Sattumalta
ryhmäämme sattui yksi Teuvan siirrettävien
saunojen kokoontumisajojen saunaisäntä ja
Lehtolan Jarmo tapasi muitakin tuttuja samasta
tapahtumasta vielä juuri ennen lähtöä.

Joka ryhmään oli sijoitettu kahdeksan onnekasta osallis-
tujaa ja opas, jolloin useimpiin saunoihin mahtui juuri so-
pivasti kaikki yhtä aikaa tai maksimissaan kahdessa erässä.

Keskimäärin aikaa saunaa kohti oli varattu noin 15-20
minuuttia ja siirtymiset jalkaisin, yhteensä noin kymmenen
kilometriä, kestivät minuutista noin puoleen tuntiin. Kello
taisi olla mukana vain reippaalla ja tehokkaalla ryhmän-
johtajallamme Sannalla, sillä joka kohteelle oli määrätty
tarkka saapumis- ja lähtöaika.

*Sauna numero 3, josta Jarmo
Lehtola kävi vielä noutamassa
unohtamansa bonukset
ja matkaeväänä
olleen viiniry-
päletertun.*

*Ryhmä juuri lähdössä
toiseksi viimeiseltä
saunalta.*

RAUHALLISTA JÄRVIUINTIA

Kokoontumisen, ilmoittautumisen ja aamiaisen jälkeen pääsimme itse asiaan.
Totesimme voittaneemme toisenkin kerran samassa arvonnassa, sillä pääsim-
me ensimmäisenä lähtevään ryhmään. Pieni ripottelu alkoi samoihin aikoihin.

Muutama sauna jäi erityisesti mieleen, joista yhden jo mainitsinkin.

Sauna numero 3 oli savusauna, joka oli lämmitetty perinteisesti. Täyte-
läisen lämmön pystyi tuntemaan höröttimissä ja jonkin aikaa sen aisti myös
visuaalisesti. Saunan isäntä oli aikanaan saanut saunan onnekkiaan sattuman
johdosta. Hän oli jo eläkkeelle siirtyneeltä savusaunojen valmistajalta tiedus-
teltut mahdollisuutta saada uuden saunarakennuksen, mutta sen vuoden kaksi
verottajan sallimaa saunaa olivat jo valmiina – toinen jo myyty ja toinen juuri
valmistunut. Hän sai juuri tämän jälkimmäisen saunan, koska alkuperäinen
ostajaehdokas ei lopulta hakenutkaan rakennusta määräaikaan mennessä.

Tältä saunalta alkoi myös ensimmäinen uintiosuus. Järvivesi tuntui ihanan
silkkiseltä ja rauhalliselta verrattuna Vaskiniemen tavanomaiseen myllerryk-
seen ja tuiverrukseen.

FYYSISESTI YLLÄTTÄVÄN RASKASTA

Reippaan ulkoilun ja saunomisen tuloksena ryhmän iloinen pulina
alkoi loppuvaiheessa hiipua. Tassutkaan eivät enää oikein tahtoneet
nousta mäkiä samaan tahtiin kuin alussa.

Kokonaisuutena saunamaraton oli kyllä fyysisesti rasittavampi kuin mikään muu
reissu tähän mennessä, sillä reipas löylytely ja liikunta keskisuomalaisessa mäkimaas-
tossa osoittautui vastoin odotuksia kovemmaksi kuin rauhallinen käyskentely paikalli-
sessa puistossa.

Se viimeinen sauna tuli kumminkin aivan liian nopeasti vastaan. Henki olisi tah-
tonut vielä useamman saunan ja tunnin lisää, mutta toisaalta mielessä alkoi jo painaa
pitkähkö kotimatka ja äänekkäiden kotieläinten ruokkiminen. Onneksi Teuvan sauna-
ajot olivat jo alle kuukauden kuluttua, joten taas oli jotain mitä odottaa.

Saunatallustelijat palkittiin vielä iltapalalla, halauksilla ja kunniakirjoilla. Sadekaan
ei onneksi missään vaiheessa päässyt haistaamaan, sillä pieni ripottelu tuntuu parhaalta
heti saunomisen jälkeen.

Lämmin kiitos vielä sarvenperäsille tästä ainutlaatuisesta kokemuksesta ja toivotta-
vasti näemme jatkossakin. ○

Lisätietoa

Viron
savusaunoista

www.savvusann.ee

- sivulta löytyy myös
Unescolle lähetty
hakemus savusaunojen
saamiseksi maailman-
perintökohteeksi.

Vörumaan savusaunasta myös maistuva muisto

Etelä-Virossa savusaunat ovat oleellinen osa jokapäiväistä elämää. Vörumaan savusaunaviikko näytti, miten saunominen on kokonaisvaltainen kokemus – puiden pilkkomisesta alkaen. Ja mitä me suomalaiset voisimme naapurilta oppia.

Vörumaa sijaitsee Viron kaakkoisnurkassa, kymmenisen kilometriä Venäjän ja Latvian rajoista. Savusaunakulttuuri on siellä voimissaan. Paikallisten mukaan kuvitelma Vörun seudun virolaisesta vailla hänen savusaunaansa on täysin mahdoton.

Viime kesänä Vörumaan Haanjassa järjestettiin toisen kerran savusaunaviikko. Järjestäjät itse kuvailevat tapahtumaa yksinkertaiseksi ja luontevaksi. Etelä-Virossa sauna on vielä osana elämäntapaamme kaikissa vaiheissa kehdosta hautaan. Savusauna on monelle haanjalaiselle edelleen ainoa peseytymispaikka ja savusauna on ollut osa elämää sukupolvesta toiseen.

Seminaarissa mukana olleet suomalaiset kehuvat seminaarin antia, niin oppeja kuin kokemuksia.

– Seminaarin eri päivillä on oma teemansa. Saunatietoa jaetaan monin tavoin, ja tapahtumalla on vahva matkailullinen näkökulma. Varsinaisena saunapäivänä on aluksi esitelmä saunomisen perinteistä ja käytännöistä. Sen jälkeen osallistujat jaetaan ryhmiin ja he pääsevät kokemaan saunomisen, seminaarissa mukana olleet saunaveljet Jussi Niemelä, Kimmo Raitio ja Mika Meskanen kertovat.

– Etelä-Virossa ei ole mitenkään itsestään selvyyttä, että vieraat pääsevät valmiiseen löylyyn. Päinvastoin, sauna lämmitetään ja vedet kannetaan yhdessä. Jokainen tekee oman osansa ja on sen jälkeen saunansa ansainnut.

VIHTOJA JA HOITOJA

Etelä-Virossa on järviä harvassa, siksi Vörumaalla on lähes jokaisen savusaunan yhteyteen kaivettu lampi uimista ja vedenottoa varten.

Suomalaiset seminaarin osanottajat pääsivät vanhaan, muualta Haanjaan siirrettyyn savusaunaan, jonka edessä oli peräti viisi metriä syvä, raikas lampi.

Ensin ryhmä pinosi puita useamman kuution. Sen jälkeen tehtiin emännän johdolla vihdot.

– Vihtaan laitettiin hyvin sekalaisia oksia puista ja puskista sekä yrttejä. Hyvät vihdot tulikin, Jussi Niemelä kertoo.

Paikalliseen tapaan ei ainoastaan itsekseen vihdota, vaan välillä maataan lauteilla ja toinen vihtoo. Varsin viihtäviä ja miellyttäviä.

Virolaiseen saunomiseen kuuluu myös erilaisia hoitoja. Tehokas käsittely syntyi hunajan ja karkean suolan yhdistelmästä tilkalla ruokaöljyä notkistettuna. Lisäksi suolta oli haettu turvetta, joka hierottiin ihoon, annettiin vaikuttaa hetken ja huuhdeltiin lammessa pois.

Mooskan savusaunan emäntä Eda Veeroja otti vieraat vastaan ja piti huolta taitavasti. Hän onkin ammatiltaan turismin keskittynyt opettaja.

... JA SE JÄLKIMAKU

Vörumaalaiset ovat vieraanvaraista väkeä, jota todisti myös saunan jälkeinen tarjoilu.

Paikalliseen perimään kuuluu sianlihan savustus savusaunassa. Joissakin tapauksissa savustusta varten on rakennettu ihan oma saunansa, kuten suomalaisten vierailukohteessakin. Tosin siellä savustetaan 350 kiloa lihaa viikoittain.

Lähiuokaa katetaan pöytään usein vaihdannaistalouden periaatteella, makkara vaihtuu vaikka juustoon tai pienet palvelukset kuitataan ruualla ja juomalla.

– Samassa pihapiirissä savustettu liha on varmasti aitoa tavaraa. Se maistui todella hyvältä ja sitä sai vielä ostaa mukaankin, Jussi Niemelä kiittelee.

OTETAAN OIPIKSI

Seminaarit ovat oppimista varten. Mitä Vörumaalla jäi ajatuksiin?

– Ensinnäkin saunomiseen otettiin kokonaisvaltainen lähestymistapa. Ei se ole pelkkä sauna ja löyly, vaan saunavieraankin voi laittaa töihin ja saunaan liittämään muitakin toimintoja, Jussi Niemelä sanoo.

Hänen mukaansa esimerkillistä on kuitenkin se, miten Virossa on ymmärretty saunan merkitys myös elinkeinon ja matkailun kannalta.

– Vörolaiset ovat hakeneet savusaunaansa Unescon maailmanperintökohteeksi. Hyvä juttu! Vörossa voidaan näyttää, mitä savusaunakulttuuri oikeasti tarkoittaa ja että saunakulttuuri elää ja voi hyvin. Unescon ”leima” antaisi lisää valtteja matkailun markkinointiin.

– Siksi onkin häpeällistä, että me emme saa Suomessa esimerkiksi Muuramen saunakylää pysymään toiminnassa, vaan annamme sen tuhoutua. Ei ihme, että vörumaalaisille ”suomalainen sauna” on se huonompi vaihtoehto, teollisesti valmistettu jatkuvalämmittimen sauna. Tämän kuvanko me haluamme antaa omasta saunakulttuuristamme, Jussi Niemelä toteaa.

– Vörunmaalla oli lihan savustukseenkin haettu EU-avustusta ja saatu myös! 🍷

Yhdessä yhtenä eteenpäin

Aloitin 5. elokuuta 2013 Suomen Saunaseura ry:n toiminnanjohtajana. Pää tavoitteeni on kehittää vuonna 1937 perustetun yhdistyksemme kansallista ja kansainvälistä tunnettuutta sekä vaikuttavuutta yleishyödyllisenä ja voittoa tavoittelemattomana yhdistyksenä, jonka tärkein sidosryhmä on oma jäsenistö.

Keskeinen peruspilari toiminnanjohtajan työssä on seuran missio eli perinteisten, kohteliain saunomistapojen vaaliminen. Niiden perustana on toisten saunarauhan kunnioittaminen. Saunominen puhdistaa niin henkisesti kuin fyysisestikin ja luo rauhoittumisen keitaan sekä terveyden ja jaksamisen lähteen arjen hulinan keskelle. Tätä on Suomessa tarvittu kautta aikojen.

Toiminnanjohtajan tehtävänä on yhdistyslain ja seuran sääntöjen mukaisesti johtaa tulosvastuullisesti yhdistyksen toimintaa, edistää suomalaisen saunan tuntemusta ja kulttuuria, vastata jäsenpalveluista toimiston aukioloaikoina ja johtokunnan päätösten mukaan valvoa ja johtaa saunaseuran tiloissa joko työsuhteessa tai yrittäjäsopimuksella toimivia työntekijöitä tai yrittäjäsopimuskumppaneita. Lisäksi toiminnanjohtaja vastaa saunatalon kiinteistönhoitoon, lämmittämiseen, siivoukseen ja muuhun saunomisen oheispalveluihin liittyvien sopimusten solmimisesta, toteutumisesta sekä valvonnasta.

SEURAN PITÄÄ JALKAUTUA

Tehtävän vastaanotettuani olen saanut ensivaikutelman, että osa saunaseuran jäsenistä on etääntynyt saunaseuran tarkoituksesta ja tavoista. Olen huolestuneena pohjinnut tätä asiaa paljon. Silta seuran tarkoituksen ja osan sen jäsenistä välillä on osittain rapistunut viimeisten vuosien aikana. Jotakin on tehtävä, jotta silta saataisiin jälleen korjatuksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Seuran sisällä.

Seuran hallinnon pitää jalkautua jäsenten keskelle, näkyä ja kuulua. Nyt yksi keskeinen askel tähän suun-

taan on otettu, kun johtokunta päätti 19.8.2013 ottaa jäsenten opastamisen, saunan vastaanoton ja kahvilapalvelut omaan hoitoonsa yli kymmenen vuoden jälkeen. Seuran ainoan kassan ja rahaliikenteen valvonta myös helpottuu, kun kassajärjestelmä on omassa hoidossa ja seura vastaa siitä itse.

Saunatalon katon alla toimii nyt yksi työyhteisö, Suomen Saunaseura ry, joka tarjoaa jäsenille erinomaiset lölynautinnot ja kahvilatuotteet. Voimme toimia yhtenä ja yhdessä.

KAHVILA ON JÄSENPAVELUA

Alkuhämmennyksen jälkeen epäilijät varmasti havahtuvat, että seuran kahvilastahan saa ihan samoja tuotteita kuin aikaisemmin ja henkilökunta on tuttu. Seuralla ei ole mitään paineita kahvilahintojen nostamiseen, ehkäpä päin vastoin. Seuranhan ei tarvitse tuottaa voittoa ja seura voi vähentää muun muassa kahvilan kaikista hankinnoista, huolloista ja vakuutuksista arvonnalisäveron. Se ei ole aikaisemmin ollut mahdollista, kun kahvila oli kahvilayrittäjien pitämä. Kahvilatoiminta on jäsenpalvelua eikä liiketoimintaa.

Kahvilasopimus purettiin viime toukokuussa sopimusehtojen mukaisesti, molemmat sopijaosapuolet allekirjoittivat asiakirjan ja seura tiedotti asiasta välittömästi. Kahvilamuutos on herättänyt paljon kiivasta keskustelua ja kysymyksiä joissakin piireissä. Kysymyksiin vastataan kokouksissa, tiedotustilaisuuksissa, seuran lehdessä ja kotisivuilla. Kokonaiskuvan saamiseksi jäsenet voivat kysyä myös saunaseuran työntekijöiltä, mitä mieltä he ovat saunatalolla tapahtuneista muutoksista, onhan saunatalo heidän työpaikkansa.

KESKUSTELLAAN YHDESSÄ

Viestintä, kentälle jalkautuminen ja yhdessä tekeminen ovat tärkeitä sillan rakentajia seuran hallinnon, työnte-
kijöiden ja sen jäsenten välillä. Otan mielelläni vastaan
ehdotuksia viestintään aiheista, jotka askarruttavat jäseniä
ja järjestän tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia sopivin
väliajoin saunatalolla. Ylläpidän seuran kotisivuja aktiivi-
sesti ja ilmoitan ilmoitustaululla ajankohtaisista asioista.

Toimiston ovet ovat auki ja ilahdumme, kun joku tulee
tervehtimään ja kertomaan kuulumisia.

Työssäni tukena on johtokunta ja saunatalon osaava
henkilökunta: taloussihteeri Eira Korelin, keittiön esimies
Marjut Puhakka, keittiön monitaituri Sari Juntunen, kii-
reapulainen Jay Jassey ja isännöitsijä/saunan lämmittäjä
Ari-Pekka Paavola.

Liityin vuonna 2002 Suomen saunaseuraan ja johtokun-
taan minut valittiin syyskokouksessa 2012. En ole enää
saunaseuran johtokunnan jäsen, vaan tehtäväni on selvittää
ja esitellä asioita johtokunnalle, kuunnella ja palvella jäse-
niä sekä toteuttaa johtokunnan tekemiä päätöksiä.

KIITOS PEKKA TOMMILALLE

Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan (TuKu) puheenjohta-
jan roolissa tutustuin nopeasti Löylynhenki -palkinnon
saajaan arkkitehti Pekka Tommilaan ja suomalaisen sau-
nakulttuurin perin pohjin tunteviin TuKun jäseniin, jotka
perehdyttivät minut sauna-aatteeseen ja saunakulttuuriin.

Tammi- ja helmikuun 2013 pimeinä iltoina istuimme
useita kertoja Pekka Tommilan kotona keittiön pöydän
ääressä ja sekä sparrasimme että innovoimme sauna-
aateasioita lumimyrskyn myllätessä Lauttasaaressa.
Jatkoimme ideoiden jalostamista tiedotteiksi ja esityksiksi
johtokunnalle TuKun kokouksissa. Aika moni aloite sai
siivet alleen, kuten esimerkiksi Saunaseuran arkiston
siivous ja arkiston arvokkaimman materiaalin siirtäminen
Kansallisarkistoon.

Pekka Tommila on nyt poissa keskuudestamme. Olen
hyvin kiitollinen, että sain tuntea hänet.

Saunatalossa on edelleen arkisto, josta löytyy mielen-
kiintoista saunatietaa, toimikuntien asiakirjoja, kirjoja,
valokuvia, filmejä, Saunalehtiä ja tiedotteita 75 vuoden
ajalta. Saunatalon arkistomateriaali kaipaa järjestelyä ja
kutsunkin kaikkia saunakulttuurista ja -historiasta kiinnos-
tuneita ilmoittautumaan minulle esimerkiksi Saunalehtien
vuosikertojen kokoamiseen sidontaa ja digitointia varten.
Saunatalon arkistosta meillä löytyy tekemistä usealle sauna
tutkimuksesta ja -kulttuurista kiinnostuneelle.

Toivon koko sydämestäni, että saisimme rauhallisen
hyvän arjen ilmapiirin saunatalon katon alle. ○

Pirjo Irmeli Korhonen

**” Toivon koko sydämestäni,
että saisimme rauhallisen
hyvän arjen ilmapiirin
saunatalon katon alle.”**

**Hyvät Suomen
saunaseuran jäsenet**

**Seura tarvitsee rakentavaa,
aktiivista osallistumistasi.**

Tervetuloa syyskokoukseen

26.11.2013

Kino Tapiolaan.

KUTSU

Saunaseuran syyskokous 26.11.2013

Kino Tapiolassa, Mäntyviita 2, Espoo klo 17.30 alkaen

SUOMEN
SAUNASEURA

Ilmoittautuminen ja kahvitarjoilu klo 17.00 alkaen

Kokouksessa käsitellään sääntöjen syyskokoukselle määräämät asiat:

1. Kokouksen avaus, puheenjohtaja Ben Grass
2. Filmiesitys: Saunaseuran arkiston aarteita (15 min)
3. Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin, kahden pöytäkirjan-tarkastajan ja kahden ääntenlaskijan valitseminen
4. Kokouksen laillisuuden toteaminen
5. Kokouksen esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
6. Toiminnanjohtajan katsaus, Pirjo Irmeli Korhonen
7. Uuden saunaprojektin tilannekatsaus, Gina Sundgren
8. Päätös uuden lisäsaunan rakentamisesta tai rakentamatta jättämisestä
9. Vahvistetaan säännöissä mainitut maksut
10. Päätetään johtokunnan jäsenten lukumäärä (8–10) sekä puheenjohtajan ja jäsenten valinta erovuoroisten osalta seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi
11. Tilintarkastajien ja heidän varamiestensä valinta
12. Tulevan vuoden toimintasuunnitelma ja budjetti
13. Kunniajäsenen nimeäminen
14. Mahdolliset muut asiat

Tervetuloa vaikuttamaan!

Ilmoittautuminen kokoukseen 8.11.2013 mennessä: Saunatalon kassatiskillä olevaan listaan tai toimistoon, tj@sauna.fi, tai puh. 010 439 5600 arkin klo 11–15.

Keskustelutilaisuus klo 15:30

Ennen varsinaista kokousta järjestetään halukaille samassa paikassa klo 15:30 alkaen keskustelutilaisuus, jonka aiheena on uusi lisäsauna sekä henkilöstö- ja talousasiat seurassa. Toivomme runsasta osanottoa myös tähän tilaisuuteen.

Suomen Saunaseura Ry

Tarkennettu esityslista saunatalolla ja www.sauna.fi.

SUSTAINABLE

use of Earth's natural resources

As the global leader in minerals and metals processing technology, Outotec has developed over decades several breakthrough technologies. The company also offers innovative solutions for the chemical industry, industrial water treatment and the utilization of alternative energy sources.

www.outotec.com

Outotec

XVI Kansainvälinen Saunakongressi

Liettuassa 29.05.–01.06. 2014
Trakai, Vilna ja Rumsiskes

*Historiallinen Trakai ja Liettuan
Saunan päivä odottavat kongressivieraita.*

Kongressi alkaa torstai-iltana tavan mukaan ihmisten tapaamisella get together -tilaisuudessa.

Perjantai ja lauantai ovat varsinaisia kongressipäiviä Trakaissa. Sunnuntaina on mahdollista osallistua liettualaiseen Saunan päivään, joka on siirretty kongressin takia viikkoa normaalia aiemmaksi. Paikalle odotetaan satoja liettualaisia.

Päätapatumapaikka on entinen Liettuan pääkaupunki Trakai, joka sijaitsee puolen tunnin automatkan päässä Vilnasta. Trakai itsessään on mielenkiintoinen historiallinen paikka. Siellä on muutakin nähtävää kuin iso kylpylä, jossa kongressi järjestetään. Kylpylähotelliin voi majoittua ja nauttia kongressin lisäksi laajasta kylpy- ja hoitovalikoimasta.

Asuminen on mahdollista myös viehättävässä, nykyisessä pääkaupungissa Vilnassa, missä on paljon nähtävää ja joukko mielenkiintoisia saunoja ja kylpylöitä. Vilnan ja Trakain välillä kulkee junia ja busseja ja ehkä mahdollisesti myös kongressibussi.

Yritämme saada alustavan ohjelman kokoon niin, että se voitaisiin julkaista jo tämän vuoden viimeisessä Sauna-lehdessä joulukuussa.

Ohjelmaan tulee myös järjestettyjä kongressin jälkeisiä matkoja. Kongressiin kaivataan myös mielenkiintoisia esitelmiä eli miettikää mahdollisuutta osallistua esitelmöitsijänä.

Lisätietoja saa allekirjoittaneelta ja niitä myös julkaistaan sitä mukaa kuin asiat alkavat hahmottua.

Risto Elomaa

sauna@kolumbus.fi

Kansainvälinen Saunaliitto
International Sauna Association ISA
on ottanut käyttöönsä uuden logon.

Merkitse kalenteriisi vuoden
2014 tärkein saunatapaus,
jossa idän ja lännen saunatavat
ja -kulttuurit kohtaavat.
Mukana tulee olemaan vahva
edustus Baltian maista, Venäjältä
ja Ukrainasta muiden mukana.

Kesällä tehtiin korjauksia ahkerasti

Saunatalomme korjausvelkaa on saatu lyhennettyä kesän korjauspotin verran. Kesätauon ajaksi suunnitellut korjaustyöt saatiin tehtyä aikataulussa. Toimijoita oli useita, parhaimmillaan töitä tehtiin samanaikaisesti kellarissa, saunoissa ja ulkona laituripolun kimpussa.

Heti juhannusaattona ryhdyttiin purkamaan laituripolun alkupäätä. Keväällä säiden sallissa oli jo merenpuoleisia ikkunoita aloitettu kunnostaa. Ikkunoiden sisäpuutteita oli viety puusepänerstaalle kunnostettavaksi yksi kerrallaan.

Laituripolun uusiminen oli kunnostustöistä suuritöisin ja sitä tehtiin koko tauon aikana.

Puupintaiset askelmat tulevat saamaan myös Icestopper-elementit, lisäksi kaiteeseen asennetaan valoja. Koska kiinnitämme erityistä huomiota saunatalon turvallisuuteen, lisättiin levennettyyn polkuun kaide.

MERIPUKUHUONE SYNTYI

Kellarin merenpuoleisen pukuhuoneen korjaus alkoi vanhojen pukukaappien purkutyöllä. Seinä- ja kattopinnot maalattiin ja puulattia hiottiin ja lakattiin.

Kevään aikana oli pukukaappien toimittajaksi valittu Ideapuu Oy. Uudet kaapit toimitettiin ja asennettiin paikalleen heinäkuun toisella viikolla. Ideapuulta tilattiin myös koivupenkit. Uudet kaapit ovat entisiä leveämmät. Ne muodostavat huoneeseen kaksi looshia, joissa lisäksi on yhdeksän lukollista säilytyslokerikkoa. Näin kellarikerrokseenkin on nyt saatu toivottuja lisälokerikkoja arvoesineiden säilytykseen. Kaapit ovat maalattua mdf-levyä laminaattiovilla.

Yhdellä pitkällä sivulla on yhdeksän kaappia saanut printtikuvan luomaan pukuhuoneelle Saunaseuraan liittyvää identiteettiä ja tunnelmaa. Seppo Pukkilan kaunis elokuisena aamuna ottama kuva Saunaseuran laiturista ja maisemasta valittiin koristamaan ovilevyjä. Pukuhuonetta onkin kuulemma alettu kutsua Meripukuhuoneeksi.

UUDET IKKUNAT ENTISEEN HENKEEN

Korjausohjelmaan kuului myös merenpuoleisten ikkunoiden kunnostaminen. Takkahuoneen ikkunoiden sisäpuutteet uusittiin, eristyslasi lisättiin ja niiden avautumissuunta muutettiin siten, etteivät ne enää avaudu hankalasti yläsaranoituina. Ulkopuute korjattiin ja maalattiin paikalla. Ikkunoiden korjaus oli iso urakka, joka onnistui erinomaisesti. Hyvin tehty korjaustyö on huomaamaton.

Vuosikorjausurakkaan kuului myös 1. ja 2. saunojen kiukaiden uusiminen, joka tehtiin jo ennen kesätaukoa toimittajien aikataulujen vuoksi.

Lisäksi yhteen hierojahuoneeseen tehtiin "pienää pintaremonttia": lattialle asennettiin laminaatti ja seinät maalattiin.

Lisäksi uusittiin normaalina kunnossapitotoimenä lauteita ja seinäpaneeleita tarvittavilta osin. Laudemateriaalina käytämme nykyään poppelia! ☺

Hyvä vierassatama

tarjoaa myös kunnon saunan

Olin kuukauden purjehtimassa Suomen hienossa saaristossa juhannuksen alta elokuun alkuun.

Veneilijä kaipaa päivän matkapurjehduksen päätteeksi puhdistautumisriitin eli saunan. Vierassatamien kirjava tarjonta aiheuttaa sekä pettymyksiä että todella pitkäkestoisen hyvän olon tunteen. Huono tunnelma syntyy helposti, kun sauna on epäsiisti ja heinäkuun helteilläkin pikkuinen löylyhuone on tulvillaan kaljaa lipittäviä "urhoja", joiden ainutkertaisia taitoja ja kokemuksia ei voi välttää kuulemasta.

Suomen suosituimpiin vierassatamiin kuuluva Uudenkaupungin Pakkahuoneen sauna on valitettavasti paikka, josta haluaa mahdollisimman ripeästi pois. Palveluiltaan erinomainen satama, jossa olen käynyt yli 30 vuoden ajan melko säännöllisesti, tarjoaa saunojalle juuri tällaisen kokemuksen. Kehitys on Ukissa saunan osalta vallan tallannut paikallaan.

Matka jatkui muun muassa Kustavin ja Kasnäsin sekä tietenkin näiden saunojen kautta viimeistä edelliseen pysähdyspaikkaan eli Sommaröstrandiin. Tämä Tammisaaren eteläpuoleiseen saaristoon kuuluva alue on luonoltaan kaunista, paikkana uniikki ja palveluiltaan kymppiplus!

Sommaröstradin sauna, josta oheiset kuvat, on ulospäin kuin mikä tahansa viime vuosina rakennettu ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettu rakennus. Talo ei viesti sitä mitä - asiaa saunojan kannalta tarkasteltuna - sisällä odottaa. Puhtautta ja ihmisen mielen hyvää hoitoa menifestoiva Sauna - isolla ässällä.

Kuvista voi myös päätellä löylyhuoneen erityisen arkkitehtuurin. Se on omistajansa suunnittelema ja kenties myös tekemä. Oikea valaistus, oikea kiukaan korkeus löylynottajaan nähden, kulkemisen helppous ja tietenkin sokerina pohjalla löylyjen hivelevä tuntu iholla. Mitään ei jää kaipaamaan. Kokonaisuuden korjaa pukuhuoneen jääkaapin juomatarjonta, josta voi kaikin mokomin nauttia vaikka oluen erinomaisesti kalustetulla ja aidatulla terassilla. Kokemus on kuten kovin hyvin tiedän subjektiivinen, henkilökohtainen sanan täydessä merkityksessä!

Me päätimme viettää yhden ylimääräisen päivän täällä ja jatkoimmekin matkaa suoraan kotisatamaan Espoon Pursiseuraan - vielä hymyä huulissa vaikka Porkkalan selän ylitys sujuikin tiukassa krysissä...

Sommaröstrandin sauna on ehdottoman hyvä.

”Uniikki paikka ja palvelut kymppiplus”

Löylyhuone on hyvin suunniteltu ja tehty.

Monipuolisin.

Lönnberg on Suomen monipuolisin.

Mainospainotuotteet, myymälä- ja tapahtumamainonta, premedia, crossmedia, aineiston- ja julkaisunhallitsija, iWay-tilausjärjestelmä, pakkaukset, vuosikertomukset, taidekirjat, lehdet ja sanomalehdet, messumateriaalit ja kalenterit – vain muutamia mainitaksemme.

www.lonnberg.fi

Oy LAINAS Ab

VUOKRATEKSTIILIT - PESUPALVELUT

Hankasuontie 5, 00390 Helsinki
09 6150 0315, 040 5050 895
fax 615 00317

WARNER MUSIC
FINLAND

Saunaseuran lahjakortti lämmittää

Nyt on tarjolla hyvä lahjavinkki: Saunaseuran lahjakortti!

Seuran jäsen voi perehdyttää ystävänsä perinteiseen saunakulttuuriin antamalla hänelle lahjakortin, jolla saa sauna- ja käyttää saunatalon palveluja. Hyvä sauna, hierova pesu ja kahvilan herkut on varmasti tervetullut lahja.

Jos annat lahjakortin henkilölle, joka ei ole seuran jäsen, varmistathan, että hän tulee saunalle joko Sinun tai seuran muun jäsenen kanssa.

Lahjakortti on myös oiva lahja saunasiskolle tai -veljelle. Voit ilahduttaa toista saunaseuran jäsentä hänen merkkipäivänään, jouluna tai muuten vain vaikka tarjoamalla hänelle seuraavan pesun. **Kysy lisää seuran toimistolta tai kassalta.**

Uusi hieroja saunatalolle

Syyskuussa Vaskinimessä aloitti uutena hierojana Harri Räsänen. Harri on Suomen Urheiluopistolla opiskellut koulutettu hieroja ja urheiluhieroja, terveydenhuoltoalan ammattihenkilö siis. Harri tuli tuuraamaan kerran Laurilan Päiviä ja kun saunatalolla tarvittiin lauantaisin lisävoimia hierontaan, Harri päätti ottaa homman vastaan. Harilla on oma hierontayritys Kalliossa.

Nyt hieroja on saunatalolla kaikkiaan viisi, sillä meille jo tutut hierojat jatkavat edelleen eli Tuomas Kaario, Tuomas Laitinen, Päivi Laurila ja Pertti Pussinen.

SUOMEN
SAUNASEURA

AIDOSTI AITOA
SAUNAEVÄSTÄ!

Lagerblad Foodsin tarina alkoi vuonna 1998, kun kaksi keittiömestaria kantoi kauhansa samaan keittiöön.

Siitä lähtien ruokaa on tehty ammattitaidolla ja ylpeydellä, perinteisiä reseptejä noudattaen.

LAGERBLAD FOODS

www.lagerbladfoods.fi

*Tutkimussaunan pojat
Erkki Äikäs (vas.) ja
Pekka Piironen.*

Suomalaisen saunan kehittäjä olisi ollut varsin osuva maininta tähänkin otsikoksi, mutta Helsingin Sanomat ehti muisto-kirjoituksessaan edelle. Erkki Äikäs ansaitsi sen, sillä saunan sisäilmaston johtavana tutkijana hän oli todella myös suomalaisen saunan kehittäjä.

Suomen Saunaseuran kunniajäsen Erkki Äikäs kuoli 16. toukokuuta 2013. Hän oli syntynyt 5. joulukuuta 1929 Karjalan kannaksen Pyhäjärvellä savusaunassa – saunan mies jo syntyessään. Vuonna 1958 hän valmistui Teknillisestä korkeakoulusta.

Erkki Äikäs loi uransa Valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa ensin tutkimusinsinöörinä ja vuodesta 1972 LVI-tekniikan

aivan uutta vipinää, kun "tutkimussaunan pojat" lääkäri Pekka Piironen ja insinööri Erkki Äikäs saivat 1957 laboratorion käyttöönsä viiden vuoden ajaksi. Uuden sukupolven saunatutkijoilla oli tutkimuskohteeseensa aivan uusi näkökulma. He eivät pohtineet, savusiko paras sauna sisään- vai ulospäin, vaan esittelivät käyrästöjä kehon lämpötilan muutoksista, haihtumisenopeuksista ja vesihöyryn osapaineista eri koehenkilöillä.

Tutkiessaan lämmön vaikutusta ihmisen kehoon he lähtivät kokonaan uusille urille. Aikaisempi tutkimus oli tyytynyt lähinnä peräsuolen lämpötilan muutoksiin, mutta Äikäs ja Piironen tutkivat muun muassa aivojen lämpötiloja ja totesivat saunassa

[Erkki Äikäs 1929-2013] Saunan mies

laboratorion johtajana ja professorina. Näissä tehtävissä hän pääsi vaikuttamaan suomalaisen LVI-tekniikan kehitykseen eläkkeelle jäämiseensä 1992 saakka. VTT:n laboratorion erikoisuutena oli tutkimussauna, jossa laboratorion johtajakin saattoi omakohtaisesti harrastaa mielipuuhaansa muun muassa saunan ilmanvaihtoa tutkien.

Saunaseuran jäseneksi Äikäs liittyi vasta 1970, vaikka oli jo yli kymmenen vuoden ajan ollut Vaskiniemen saunalaboratoriossa merkittävässä tutkimustehtävässä. Saunaseurassa toimineeseen tutkimustoimikuntaan Äikäs kuului 1972-84 ja oli sen varapuheenjohtaja 1977-84. Kun tutkimustoimikunnan tehtävät siirtyivät 1984 Suomalaisen Saunan Tutkimussäätiölle, Äikäskin siirtyi jatkamaan harrastustaan (työtään) säätiön työvaliokunnan jäsenenä aina vuoteen 1996 ja sen ohella rakennusteknisen tutkimusjaoston puheenjohtajana vuoteen 1997 saakka. Tämän lisäksi Äikäs oli Saunaseuran johtokunnan jäsen 1977-87 ja varapuheenjohtaja vuosina 1980-82. Seuran kunniajäseneksi Erkki Äikäs kutsuttiin 1989.

Vuonna 1952 Vaskiniemeen valmistunut tutkimussauna sai

niiden nousevan kehon lämmön nousun mukaisesti. Sauna on kova agenssi sekä kehon elimistölle että aivoille, päättelivät tutkijat ja ryhtyivät levittämään tietoja saunomisen terveydellisistä vaikutuksista ja saunan oikeista käyttötavoista.

Suomalaisten tutkimukset lämpötilan vaikutuksesta ihmisen kehoon kiinnostivat 60-luvulla keskellä kuuminta avaruuden valloitusbuumia myös Yhdysvaltoja, jonne asiantuntijana sielläkin tunnettu Äikäs kutsuttiin kertomaan tutkimuksistaan.

Lääketieteellinen aikakauskirja DUODECIM omisti numeronsa 8:1988 saunalle. Erkki Äikäkseltä ja minulta pyydettiin saunatekniikkaa käsittelevää artikkelia. Yhdessä keksimme sille vetävän otsikon Hyvän löylyn salaisuus. Aluksi päkistelimme, miten me sen yhdessä kirjoittaisimme, kunnes kaima totesi, että "mie oon jo nii paljo kirjottanu saunast et mie en ennää viiti, kirjota sie, ja saatha sie miult ne käppyrät". Ja niin tapahtuikin, minä kirjoitin mitä Erkki kaima ajatteli.

Nyt on tullut minun vuoro ajatella – ajatella ja muistella Erkki Äikäksen toimintaa ja saavutuksia suomalaisen saunan kehittäjänä. **Erkki Helamaa**

J.F.

by Finlayson

Arjen ylellisyyttä ja laatua, jonka tunnistat kosketuksesta

Uudet J.F. by Finlayson -tekstiilit vain paranevat käytössä.
Klassisista kuoseista ja hillityistä väreistä koostuvan kodintekstiilimalliston
charmii kestää aikaa ja ylellinen laatu kosketusta.

Tutustu koko tuotevalikoimaan ja katso lähin jälleenmyyjäsi
jf-finlayson.fi

Syksyä eletään täysillä

Loppukesä ja syksyn alku olivat vielä aika rauhallisia saunatalolla, koska säät olivat todella lämpimät ja moni saunoja odotteli vielä uintiveden viilenevän. Nyt elämme syksyä jo aivan täysillä.

Saunatalo on jo tullut minulle viime vuosina hyvin tutuksi. Tänä syksynä uutta väriä elämään on tuonut nykyinen toimenkuvani, joka astui voimaan syyskuun alusta. Vastaan saunojen lämmityksestä niin kuin ennenkin, mutta sen lisäksi minulle kuuluu talon kunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyvät tehtävät talon isännöitsijänä.

Syksyyn liittyvät aina syystalkoot, jotka on jo ehkä tämän Sauna-lehden ilmestyttyä pidetty. Talkoiden ajankohdahan riippuu siitä, kuinka pitkään lehdet pysyvät puissa. Turha on haravoida ennen kuin lehdet ovat tippuneet.

Kiukaiden kivenvaihtoon ei tarvita yleisiä talkoita, vaan se hoidetaan omalla porukalla. Kivenvaihtoa varten joudutaan ehkä pitämään joitain saunoja lauantaisin kiinni.

Saunoissa on koko ajan tehtävää. Siksi tarvitaan silloin tällöin lyhyitä huoltokatkoja lämmityksessä. Ne eivät kuitenkaan kaikkeen huoltotoimintaan riitä, vaan tarvitaan pidempiä huoltopaketteja. Selkeää olisi, jos saataisiin saunojen aukioloajat suunniteltua siten, että esimerkiksi kuukauden ensimmäinen maanantai olisi aina huoltopäivä. Nykyinen maanantaiden lakeminen on hankalaa kaikille ja aiheuttaa turhaa sekaannusta.

Saunatalon turvallisuus on tärkeä asia. Saunan lämpötiloissakin turvallisuus ratkaisee. Nyt tuntuu siltä, että hyvä tasapaino on löytynyt. Naisille ja miehille saunat lämmitetään aivan samalla tavalla.

Varalämmittäjäni Kimmo Roponen on myös Saunatalon hälytysketjussa toisena heti minun jälkeeni. Alkusyöksystä jo kerran jouduttiin testaamaan, miten homma toimii, kun saatiin hälytys yhden pistorasian iskiessä kipinää. Kimmo oli nopeasti paikalla eikä vahinkoja tullut. Ketjussamme on toki miehiä minun ja Kimmon jälkeenkin eli siltä osin voidaan olla turvallisin mielin.

Saunatalon asunto on ollut hallussani myös syyskuun alusta lähtien. Näin ollen tulen pyörimään talossa ja tontilla entistä enemmän. Hihasta voi aina nykäistä, jos on vähäistakin asiaa. Alla on myös yhteystietoni.

Innolla odotan suunnitteilla olevan saunaprojektin etenemistä, jotta saan uuden saunan lämmitettäväkseni. Mieluiten lämmittäisin perinteisesti puilla savusaunaa.

Turvallista ja mukavaa saunasysäystä kaikille
Ari-Pekka Paavola
a-p.paavola@sauna.fi
gsm 050 372 7648

Pesijäkurssi Suomen Saunaseuralla

Syksy 2013, neljä aamupäivää: 4.11., 11.11., 18.11. ja 2.12. Lisäksi järjestetään jokaiselle kurssilaiselle harjoittelua yhteistyössä muiden saunojen kanssa

Pesijäkurssin tavoitteina ovat:

- 1) Uudelleen luoda ja vahvistaa saunakulttuuriin olennaisesti kuuluvaa pesijätoimintaa
- 2) Levittää pesijätoimintaa erilaisiin kylpylaitoksiin
- 3) Kouluttaa motivoituneita ja oman palvelutehtävänsä moniulotteisuuden oivaltavia pesijöitä
- 4) Luoda parantamisen ja hoivaamisen ammattilaisille lisätyö- ja ansiomahdollisuuksia

Pesijäkurssin sisältöjä ovat:

- saunakulttuurin esittely - myös parantajien ja pesijöiden osa saunan historiassa (mukana Marketta Forsell)
- saunan merkitys fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle
- alastoman ihmisen kohtaaminen
- koskettamisen taito
- peseminen ja parantaminen: lyhyt katsaus vyöhyketerapian, akupisteiden ja päänhieronnan mahdollisuudesta osana pesutoimintaa
- pesutekniikat
- luonnonmukaisuuden merkitys pesuaineiden ja -välineiden osalta ja tähän liittyvä tuotteiden esittely
- omasta jaksamisesta huolehtiminen ja vastustuskyvyn ylläpitäminen (ravintoterapeutti - tilaisuus avoin myös Saunaseuran jäsenille)
- pesemisen filosofia ja palvelemisen taito (mukana Jaana Venkula)
- vaitiolovelvollisuus
- minä pesijänä - omien vahvuuksien ja työtapojen hahmotus

Lisätietoja pesijätär
Perjo Lund gsm 050 373 1959

Yksi rinkeli, monta tapaa nauttia!

Ideoi itse lisää, tai katso tarjoiluvinkkejä osoitteesta: www.keski.com

Kahvirinkeli päiväkahvin kanssa sellaisenaan

Vesirinkeli muikulla kalareissun jälkeen

Rinkeli kesäurheiluun tonnikalalla ja paprikalla

Välipala pienille ja isoille uintireissun päälle

Vaniljarinkeli Mansikka-aikaan

Vieraille paahdettu tomaatti-mozzarella vesirinkeli

Rinkeli silloin kun ei huvita tehdä mitään

Illan istujaisiin paahdettu vesirinkeli oliivi tapenadilla

"Bagel" lohella ja tuorejuustolla

Grillissä paahdettu vesirinkeli sisäfileellä

Autoretken eväs kinkulla ja avocadolla

Saariretkelle jauheliha-pihvillä täytettynä

Häävieraille lakka-hillolla ja leipäjuustolla

Banaani-maapähkinävoiherkusta voimaa pihapeleihin

Viikonloppuaamiainen kaupungissa

Marjaretken huipentuma

Sadonkorjuu-aikaan oman pellon juureksilla

Saunan jälkeen makkarayllätys

Kesäkeiton kanssa rinkeli paahdettuna

Rapujuhlista

Tykkää meistä:
www.facebook.com/Keski-Rinkeli

KESKI®

Oy Keski-Yhtiöt Ab
Lintikonkatu 12, 77600 Suonenjoki
www.keski.com
Tuotetuki: puh. 020 741 2330

Uudet jäsenet

Arpiainen Harri, koneenpiirtäjä
Breider Markku
Hedman Tapio Lasse Mikael,
viestintä-/markkinointijohtaja
Hedman Mika, toimitusjohtaja
Hiidenpalo Elina, KM luokanopettaja
Holma Hannu Petteri, yrittäjä
Hämäläinen Timo, IT-specialist
Hämäläinen Eeva, KTM
Hämäläinen Matti, tutkimuspäällikkö
Kupari Mira, markkinointipäällikkö
Lano Heikki
Pihkala Sami, DI
Puustinen Anu, arkkitehti, SAFA
Raki Jouni, insinööri
Riskala Tuomas, elokuvakriitikko
Rosenlew Wilhelm, pankkiiri
Routto Tuomas, johtaja
Rusama Mikko, DI
Salomäki Maarit, avainasiakaspäällikkö
Seeley Lack, kiropraktikko
Seppälä Tero, KTT, kehitysjohtaja
Suomalainen Hannu-Pekka, myyntipäällikkö
Tregubov Yuri
Turpeinen Marko, professori, johtaja
Wager Kimmo Klaus Wilhelm,
myynti- ja markkinointijohtaja
Valtonen Olli, toiminnanjohtaja
Bäckström Bror, käsityöneuvos
Hagberg Harry, sovellusasiiantuntija
Hertell Rene
Hämäläinen Pekka, toimialajohtaja
Jaatinen Carita, näyttelypäällikkö
Laakso Anne, Social Business director
Laitala Iiris, Project Manager
Laulajainen Esa, yksityisyrittäjä, konsultti
Louhenkilpi Kari, DI
Mikkola Heikki, varatuomari
Mäyränpää Mervi, LT
Niemi Lalli Lauri Ilmari, DI
Nordström Niko, toimitusjohtaja
Ojanperä Riitta, päiväkodin johtaja
Porthen Jari, toimitusjohtaja
Riuttanen Jouni, DI
Saloheimo Pertti, LT
Sarvanti Tapani, sosiaalineuvos
Ström Kim, talouspäällikkö
Tammi Mikael, toimitusjohtaja
Tammila Eero, ekonomi
Wallin Olli, PhD, salkunhoitaja
Valtonen Juhana, muusikko
Kantola Olli, markkinointijohtaja
Vehola Heikki Olavi, toimitusjohtaja

Koti
kuten
haluat
sato.fi

  Oikkari **sato.fi**
www.oikkari.fi

sato

 GOLF BALANCE

WWW.GOLFBALANCE.FI

**TÄYDEN PALVELUN GOLFLIIKE
ESPOOSSA JA VANTAALLA.**

**Saunaseuralaisia golf-asioissa
palvelee saunaseuran jäsen
Hannu Suomalainen.**

**hannu@golfbalance.fi
puh. 050 5729 956**

Suomen Saunaseura Ry:n yhteystiedot

SUOMEN SAUNASEURA RY

Vaskiniementie 10
00200 HELSINKI
www.sauna.fi

Toimiston puhelin: 010 439 5600
Saunojen kassan puhelin: 010 439 5601
Seuran toimisto on avoinna maanantaista
perjantaihin kello 9-16.

Toiminnanjohtaja
Pirjo Irmeli Korhonen
puh. 010 439 5600
tj@sauna.fi

SAUNOJEN KAHVILA

Marjut Puhakka puh. 010 439 5601
marjut.puhakka@sauna.fi
jäsenosaunojen auki ollessa
- Jäsenosaunojen kassan ja kahvilan hoito
- Tarjoilun varaukset tilausaunoihin
- Hieronta- ja pesijäaikaisten varaukset,
suositellaan nettivarausta

SAUNOJEN

LÄMMITYS, KIINTEISTÖHUOLTO
Ari-Pekka Paavola puh. 010 439 5602
a-p.paavola@sauna.fi

SAUNA-LEHDEN PÄÄTOIMITTAJA

Leena-Kaisa Simola
Puh 0500 80 10 40
sauna@taskut.fi

TALOUSSIHTERI

Eira Korelin
puh. 040 960 7385
kipi@sauna.fi

SAUNATALON SIIVOUS

Arja Vatanen
puh. 0400 866 479
arja.vatanen@saunalahti.fi

Vaskiniemen Saunatalon jäsenosaunojen aukioloajat ja hinnasto 2013

AUKIOLOAJAT

Miehet

Tiistai ja perjantai klo 13–21 sekä
keskiviikko klo 13–22
Kuukauden ensimmäinen kalenteriin
merkitty lauantai klo 11.30–16
Muut lauantait klo 12–19

Naiset

Torstaisin klo 13–22
Kuukauden ensimmäisen parittoman
viikon maanantai klo 13–21
Parillisten viikkojen maanantai
klo 13–21
Kuukauden ensimmäinen kalenteriin
merkitty lauantai klo 16.30–20

Jaetut lauantait

Kuukauden ensimmäiset sekä
kesäkauden (kesä-elokuu) lauantait
ovat jaettuina eli miehet klo 11.30–16,
naiset 16.30–20.

Saunat suljettuina

arkipyhäisin ja aattopäivinä lukuun
ottamatta Jouluaatto.

Pyhäinpäivänä 2.11.

Itsenäisyyspäivänä 6.12.

Jouluna 25.–26.12.

Uuden vuoden aattona 31.12.

Syyskokouksen 2012 päätöksen mu-
kaisesti naisille korvattavia arkipyhiä ja
muuta aiemman käytännön mukaisia kor-

vauksia ns. menetetyistä saunapäivistä
ei enää ole. Pyhien aattopäivinä (vappu,
juhannus ja uusivuosi) saunat on kiinni.
Joulukuun lauantait eivät enää ole jaettu-
ja muilta osin kuin kuukauden ensimmäi-
sen lauantain osalta.

HINNASTO

Henkilöjäsenen liittymis- ja jäsenmaksu

Liittymismaksu on 350,00 €
ja jäsenmaksu 100,00 €/vuosi.
Nuorisojäsen (15–21-vuotias) maksaa
liittyessään vain jäsenmaksun.

Yhteisön ja yrityksen jäsenmaksu

Yhteisön jäsenmaksu on 500 €
ja yrityksen jäsenmaksu 2 000 €

Henkilöjäsenen saunamaksut

Jäsen 10,00 €
Vieras jäsenen seurassa 20,00 €
Jäsenen lapsi 7–15 v. 5,00 €
Vieraan lapsi 7–15 v. 8,00 €
Lapsi alle 7 v., ei maksua
Jäsenen 11 saunomiskerran kortti:
100,00 €
Jäsenen puolen vuoden kortti:
miehet 430 €, naiset 175 €
Jäsenen koko vuoden kortti:
miehet 580 €, naiset 230 €
Seniorijäsenet:
e.m. saunamaksuista -50 %

SAUNASEURAN OHEISPALVELUT

Hieroja, varaukset netistä,
toimistosta tai kassalta
1/2 hieronta 27,00 €
kokohieronta 44,00 €
Pesijä 13,00 €/20,00 €

Säilytyslokerot saunatarvikkeille,
vuosivuokra 14,00 €

Lukittavat lokerot arvoesineille
saunomisen ajaksi, ilmainen

Kylpypyyhe, vuokra 3,00 €

Miesten päivinä vain yksi lauteinen
sisältyy saunamaksuun.

Naisten päivinä yksi iso kylpypyyhe
sisältyy saunamaksuun.
Vihta /vasta 10,00 €

Iltaosaunojen ja saunaesittelyjen hinnat:
www.sauna.fi

SUOMEN
SAUNASEURA

JOHTOKUNTA

Puheenjohtaja
Ben Grass
050 375 8899
ben.grass@kolumbus.fi

Pirjo Korhonen
040 584 1686
Pirjo-Irmeli.Korhonen@ttl.fi

Kari Laukkarinen
044 204 8107
klaukkarinen@gmail.com

Jarmo Lehtola
050 443 2082
jarmo.lehtola@kolumbus.fi

Timo Martikainen
050 2852
tmartikainen@kreabgavinanderson.com

Jussi Niemelä
040 190 2820
jussi.p.niemela@gmail.com

Heini Noronen-Juhola
0400 611 563
heini.noronen-juhola@finavia.fi

Petteri Ormio
050 467 0474
petteri.ormio@microsoft.com

Timo Riskala
040 501 5172
timo.riskala@hotmail.com

Gina Sundgren
050 593 2800
gina.sundgren@ymparistosuunnittelu.com

Kari Öhman
kari.ohman@elisane.fi
0400 441 943

KUNNOSSAPITOTOIMIKUNTA

Gina Sundgren, pj
050 593 2800
gina.sundgren@ymparistosuunnittelu.com

Juhani Katainen
09 440 231
juhani.katainen@kolumbus.fi

Esko Mäkelä
09 465 231
esko.makela@welho.com

Ari-Pekka Paavola
050 372 7648
a-p@saunassa.com

Mikko J Salminen
050 387 0007
mikko.j.salminen@kolumbus.fi

Kari Öhman
0400 441 943
kari.ohman@elisane.fi

Tuulikki Terho
040 702 8002
tuulikki.terho@welho.com

TUTKIMUS- JA KULTTUURITOIMIKUNTA

Pirjo-Irmeli Korhonen, pj.
040 584 1686
pirjo-irmeli.korhonen@ttl.fi

Pekka Laaksonen
040 703 6177
pekka.j.laaksonen@gmail.com

Risto Elomaa
040 596 4022
risto.elomaa@kolumbus.fi

Irma-Riitta Järvinen
040 565 0020
irma-riitta.jarvinen@pp.inet.fi

Erkki Kuoppamäki
0400 205 291
erkki.kuoppamaki@kolumbus.fi

Tarkko Oksala
050 387 7551
tarkko.oksala@gmail.com

Lasse Viinikka
040 562 7495
lasse.viinikka@hus.fi

Esko Mäkelä
09 465 231
esko.makela@welho.com

Mikko Saari
mikko.saari@vtt.fi

TOIMITUSNEUVOSTO

Ben Grass, pj.
050 375 8899
ben.grass@kolumbus.fi

Pekka Laaksonen
040 703 6177
pekka.j.laaksonen@gmail.com

Timo Martikainen
050 2852
tmartikainen@kreabgavinanderson.com

Heini Noronen-Juhola
0400 611 563
heini.noronen-juhola@finavia.fi

Petteri Ormio
050 467 0474
petteri.ormio@microsoft.com

Juha Ruonala
040 5899 739
juha.ruonala@gmail.com

Marja Salmela
09 122 2433
marja.salmela@hs.fi

Gina Sundgren
050 593 2800
gina.sundgren@ymparistosuunnittelu.com

KANSAINVÄLINEN TOIMIKUNTA

Jarmo Lehtola, pj.
050 443 2082
jarmo.lehtola@kolumbus.fi

Risto Elomaa
040 596 4022
risto.elomaa@kolumbus.fi

Kari Laukkarinen
044 204 8107
klaukkarinen@gmail.com

Leena Schmidt
040 751 5322
leenamarjukka@gmail.com

Erkki Tiainen
040 505 7995
erkki.tiainen1@gmail.com

Arto Thurlin
050 341 36 79
arto.thurlin@gmail.com

VIESTINTÄRYHMÄ

Jussi Niemelä, pj
040 190 2820
jussi.p.niemela@gmail.com

Timo Martikainen
050 2852
tmartikainen@kreabgavinanderson.com

Petteri Ormio
050 467 0474
petteri.ormio@microsoft.com

VAIN APTEEKISTA

Auttaa kuivaa ihoa voimaan paremmin

Ceralan-keramidivoide suojaa ja kosteuttaa
kaikenikäisten kuivaa ja herkkää ihoa.

Se sopii hyvin atoopikoille ja psoriaatikoille

– Ceralan on myös oiva apu esimerkiksi
pesuaineen ärsyttämälle iholle. Ihon omia rakennusaineita,
keramideja, sisältävä perusvoide sopii niin
vartalolle, kasvoille kuin herkille ihoalueille.

Ceralan®
KERAMIDIVOIDE
ceralan.fi
perusvoide.fi

Pakkaukset 30 g, 100 g ja 400 g. Suurin pakkaus SV-peruskorvattava reseptillä. Hajusteeton.
Lisätietoja asiantuntijalta apteekistasi, itsehoitoapteekki.fi
tai numerosta 010 426 2928 ark. klo 8–16.

**ORION
PHARMA**
Hyvinvointia rakentamassa

Jännittävät hevospelit nyt mobiilisti

Jaossa yli 3.000.000 € joka viikko!

Jos et ole aiemmin pelannut Totoa, kokeile Salama-pikapeliä.

m.toto.fi
Toto taskussasi.

NOKIA MUSIIKKI JA LUMIA 925

Nokia Lumia 925 -puhelimien uskomattoman vivahteikas kuvanlaatu ja Nokia Musiikin ilmainen Mix Radio -striimauspalvelu sekä räätälöidyt musiikkikanavat takaavat mieleenpainuvia hetkiä omistajalleen.

NOKIA

Vattenfall toivottaa tunnelmallisia saunahetkiä.

Kaunis valaistus, viilenneetyt juomat ja puhtaaksi pestyt pyyhkeet. Oletko ajatellut, miten sähkö tuo saunomiseen nautintoa. Vattenfallin asiakkaana pidät sähkölaskusi kurissa, kiukaastasi riippumatta. Tartu nyt syystarjoukseen osoitteessa vattenfall.fi/syksy, tarjous voimassa 3.11.2013 asti.

VATTENFALL

Smart Plug

49 €

(ovh 59 €)

Jäikö kahvinkeitin kotona päälle?

Ei hätää – Smart Plugilla etäohjaat sähkölaitteitasi helposti älypuhelimella. Smart Plug nyt erikoishintaan 49 €. Lue lisää ja käytä tarjous 3.11.2013 mennessä koodilla syksy2013 osoitteessa vattenfall.fi/smartplug